

San o Mariji

Kako sam se srićna jutros probudila
snivala sam jedan neobičan san.
Noć gluha i tamna tako se zasjala,
bila je svitlija nego bili dan.

Na sve četiri strane stajale su duge,
s prikrasnim bojama do zemlje se svile,
k'o buketa raznog mirisavog cvića
i nebo i zemlju lipotom su skrile.

Na sredini praznog plavetnog prostora
pojavi se Gospa nasmijana lica.
Lebdila je tiho po nebeskom svodu
u ruci joj bila zlačana krunica.

Haljina je na njoj k'o snig čista bila,
na ramenu plašt joj vijori se plavi.
U kosi joj trepti milijun zvizdica,
a biserna kruna blista joj na glavi.

Iznad nje se nebo širom otvorilo,
a mnoštvo anđela oko nje je stalo.
„Zdravo budi Marijo, svih milosti puna“,
nježno složnim glasom njoj je zapivalo.

Taj san divan nikad zaboravit neću,
čuvat ću ga stalno u srcu i glavi.
O, kako je lipo, makar samo u snu,
biti s Marijom u nebeskoj slavi.

Dula Milodanović

Katolički list

Zvonik

GOD. XXX. BR. 5 (354) | Svibanj (maj) 2024. | cijena 150 din

TEMA BROJA: Sakrament svete pričesti
Pričest djece nekad i danas

Ljubav na prvi pogled

Jedna od najdivnijih zadaća svećenika jest pričešćivati vjernike. Ne postoji bolja slika koja objašnjava svećeničku službu: djelatnik Isusa onima koji ga traže. Osobito je potresan trenutak kada se djeca prvi puta pričešćuju. Simpatično je promatrati kako djeca žude za Isusom. Sjećam se nekoliko situacija kada roditelji dolaze na pričešće, a u naručju drže svoje dijete. Dok pričešćujem tatu i maleni otvara usta, očekujući da će i on dobiti hranu. I onda slijedi pogled iznenađenja i razočaranja zato što je samo dobio križić na čelo. Jednom me jedan mališan upitao (dok sam pričešćivao): „A kada ću ja dobiti taj bijeli kolačić?“. Drugom prigodom su dvojica blizanaca nakon križića pružali ruke da sami uzmu Isusa, dok ih je stariji brat vukao da se vrate na svoje mjesto.

Možemo zaključiti kako djeca žele jesti ono što jedu njihovi roditelji, iako ne znaju što je to. I u tom kratkom trenutku ispred oltara odvija se čitavo otajstvo vjere. Svećenik dijeli Isusa čovjeku koji ga želi primiti u svoje srce. Roditelji svjedoče djeci koja je hrana potrebna za život, a djeca uče vjerovati od svojih roditelja.

Ovoga mjeseca mnoga dječica diljem naše biskupije prvi su puta primili Boga u svoje srce. Stoga nam je bila nakana posvetiti temu ovoga *Zvonika* upravo prvoj pričesti, te njenom povijesnom i liturgijskom razvoju.

Kažu da prva ljubav zaborava nema. Što li se onda dogodi u odraslom čovjeku kada više ne želi ići na pričešće?

Pozivam te, dragi čitatelju koji ovo čitaš, da se u svojim molitvama spomeneš mališana, te da njihova prva pričest ne bude ujedno i posljednja. Da im „bijeli kolačić“ ne ostane samo kolačić, nego ljubljeno Otajstvo na kojem će graditi svoje živote.

urednik

Hrana za vječnost

„Euharistija je izvor i vrhunac svega kršćanskog života”. Tim jednostavnim, a tako sadržajnim riječima Drugi vatikanski sabor cijelu zajednicu Crkve podsjeća da euharistija sadrži sve njeno duhovno blago – samoga Krista, naš Vazam. Euharistijskim slavljem već se pridružujemo nebeskoj liturgiji i unaprijed kušamo vječni život.

Je li to činjenica kojoj olako pristupam? Koliko sam puta prišao svećeniku i primio svetu pričest, jedva ili nimalo svjestan da primam samoga Krista? Da Krist sada dođe u svojoj slavi, okružen anđelima, bih li i tada, kao danas, jednako mirno, a nezainteresirano i bezvoljno pristupao Kristu u hostiji? Ili bih prelomio svoje srce pred Njim da ga najprije očisti od svih grijeha i zlih misli, svjestan da nikada neću biti uistinu dostojan Njegovoga dolaska, ali i zahvalan što ipak silazi k nama.

„Ja sam hrana jakih: rasti pa ćeš me blagovati. I nećeš ti mene pretvarati u sebe, kao hranu svoga tijela, nego ćeš se ti promijeniti u mene” (sv. Augustin, *Ispovijesti*, VII, 10, 16).

„Bitan se sadržaj oživljujuće sile Božje nalazi u presvetoj euharistiji. Dok ostali sakramenti sadržavaju samo jedan, određeni dio sveopće milosti Božje, u euharistiji se čovjeku predaje Početnik svih milosti, Bog sam. Euharistija je u posebnom smislu ‘sila Božja’, vratak života. Tek primanjem euharistije završava se, u pravom smislu, životni odnos i zajedništvo kršćanina sa svojim Bogom. Euharistijom se Bog sam čovjeku priopćuje, njome postaje čovjek dionikom naravi i života Božjega. Odatle i neslomiva, nesavladiva krepost kršćanske duše koja se hrani božanskim kruhom presvete euharistije”, podsjeća sluga Božji Antun Mahnić

i nastavlja: „Pričest Isusova Tijela stvara kršćanski heroizam. Milijuni mučenika, koji su u prva tri vijeka kršćanstva svoju vjeru posvjedočili u najžešćim mukama i prolijevanjem vlastite krvi, crpili su jakost iz sv. pričesti. Dostojno i često primanje presvete euharistije uvijek je u Crkvi urodilo svetošću života i heroizmom. Primanje je euharistije toplomjer kršćanskog savršenstva i svetosti. Kršćanski život ili je euharistijski – ili ga nema. Iz rečenoga se izvode osnovna pravila za kršćanski život, kojih se treba držati svatko, koji želi biti kršćanin, ne samo imenom nego uistinu” (sluga Božji Antun Mahnić).

Euharistija je, dakle, središte i srce kršćanskog života, odakle kršćanin usvaja duh i život Isusov, preobražujući se u Njegovo obličje, odnosno prelazeći u božansko zajedništvo s Njim.

„Euharistija, najjače sredstvo, za nas je na ovoj zemlji ona vatra koja u nama pali hrđe grijeha i daje života našoj duši, tako da i ona usplamti novim žarom. Euharistija nas vodi k vrhuncu kršćanske savršenosti, pravog unutarnjeg života. Ona je naša prva radost na zemlji; po njoj već postajemo dionicima buduće nebeske slave. Sveta pričest najbrže i najlakše preporuča i diže naš nutarnji život. U svetoj pričesti granice nutarnjeg savršenstva kao da prestaju; duša postaje dionicom neizmjernosti i vječnosti”, podsjeća bl. Ivan Merz.

Tisuće prvopričesnika širom domovine su u vremenu nakon Uskrsa prvi put primili Tijelo Kristovo, u prilikama kruha i vina. Molimo za njih da im ta „hrana za vječnost” zaista to i bude i da donosi plodove savršenosti. Pristupajmo i mi često i s poštovanjem Isusu u euharistiji i sudjelujmo, kadgod možemo, u euharistijskom klanjanju. Neka ova božanska hrana i u nama rađa plodovima vječnosti!

Sakrament svete pričesti

Pričest djece nekad i danas

PRIČEST DJECE KROZ POVIJEST

Sakramenti kršćanske inicijacije, kako to učimo na vjeronauku, jesu krst¹, potvrda i euharistija. Oni su nužni da bi netko bio pravi kršćanin. U prvim stoljećima ova su se tri sakramenta uvijek podjeljivala zajedno, kako odraslima tako i djeci. Kandidati za krštenje bili bi prvo kršteni, zatim bi im biskup podijelio sakrament potvrde. Nakon toga bi novokršteni s ostalim vjernicima prvi puta slavili euharistiju i pristupali pričesti.

Prvi su kršćani ozbiljno uzimali Kristove riječi: *Ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi!* (Iv 6, 52). Tako se euharistijska hrana i piće po važnosti stavljaju uz bok krštenja. Sigurno je da su crkveni Oci (Justin, Hipolit Rimski, Ciprijan, Augustin i drugi) shvaćali tako da se to odnosi na sve kršćane: djecu i odrasle.

Ako su se djeca sve donedavno krštavala najviše tjedan ili dva poslije rođenja, kako su se u tim prvim stoljećima ona mogla pričestiti? Jednostavno, pod prilikama vina, bilo da su dobila nekoliko kapi žličicom (ili listićem), bilo da bi svećenik umočio prst u vino i stavio djetetu u usta. Ipak, pričest malene djece bila je vezana uz njihovo krštenje, dok se djeci pričest redovito davala tek kad bi ona dospjela do određene životne dobi.

U počecima su se sakramenti inicijacije – kao što je bilo rečeno – slavili u jednom obredu. Međutim, kako se kasnije kršćanstvo širilo, biskup nije mogao

predvoditi slavlje sakramenta inicijacije po selima. Zato je dao svećenicima ovlast da mogu krštavati malenu djecu (da ne bi možda umrla nekrštena), dok je slavlje svete potvrde biskup pridržavao sebi. Kako svećenici nisu podjeljivali potvrdu, onda nisu malenoj djeci davali ni pričest.

Tako se javila nova praksa. Smatralo su da je i za pričest djece potrebna određena priprava, pa se onda tražila i određena dob u kojoj su djeca bila kadra pristupiti pouci i usvojiti ono što je najvažnije. U kojoj su onda dobi djeca mogla primiti prvu pričest? Četvrti lateranski sabor 1215. godine određuje da vjernici trebaju barem jedanput godišnje pristupiti pričesti čim „dođu do dobi rasuđivanja”. Toma Akvinski kaže da je to dob od deset do jedanaest godina.

Papa Pio X. je početkom 20. stoljeća odredio da je po sebi dovoljno da dijete shvati da je pričest nužna za spasenje, te da „razlikuje euharistijski kruh od običnog tjelesnog kruha”. Mi smo od toga odstupili, pa najčešće imamo trogodišnju pripravu. Moguće je da je to katehetski i pedagoški opravdano. Kako god bilo, i danas su u osnovi prisutni krsni elementi: obnova krsnih obećanja i goruća svijeca

¹ Da podsjetimo. U hrvatskom jeziku riječ „krst” označava sâm sakrament, a riječ „krštenje” označava obred. Pa onda možemo kazati da se u obredu krštenja prima sakrament krsta, kao što kažemo da u obredu vjenčanja mladenci primaju sakrament ženidbe.

Do početka 20. stoljeća djeca su se krštavala neposredno nakon rođenja. Sakrament potvrde bi primali oko sedme godine života, da bi tako zadobili snagu Duha Svetoga za borbu protiv zla u trenutku kada dolaze do razuma. Prva pričest redovito nije bila prije jedanaeste godine njihova života.

Tako je to bilo sve do pape Pija X. Za njegova je pontifikata Kongregacija sakramenata dekretom *Quam singulari* od 8. kolovoza 1910. odredila da je prikladna dob za ispovijed i (prvu) pričest „ona u kojoj dijete počinje razmišljati, to jest oko sedme godine, bilo više ili pak manje”. Nadalje se određuje kako „za prvu ispovijed i pričest nije potrebno potpuno i savršeno poznavanje kršćanskog nauka”, odnosno da je po sebi dovoljno da dijete shvati da je pričest nužna za spasenje, te da „razlikuje euharistijski kruh od običnog tjelesnog kruha”. Međutim, u tadašnjim se dokumentima ne govori i o ranom primanju sakramenta potvrde (koja bi bila prije pričesti), tako da se od tada, po prvi puta promijenio redoslijed sakramenata inicijacije. Sve do tada potvrda se načelno podjeljivala u sedmoj godini života, a pričest od 11. do 14. godine. Ovom odredbom iz 1910. godine pričest se počela podjeljivati u sedmoj života, a potvrda kasnije.

Sakramenti kršćanske inicijacije, kako to učimo na vjeronauku, jesu krst, potvrda i euharistija. Oni su nužni da bi netko bio pravi kršćanin. /.../ U početcima su se sakramenti inicijacije slavili u jednom obredu

POČETCI SLAVLJA PRVE SVETE PRIČESTI

Stoljećima u Crkvi nije bilo posebnog slavljenja prve pričesti djece. Međutim, u devetnaestom stoljeću, pod navalom nadirućeg sekularizma, pojavila se praksa svečane prve svete pričesti. Takva su slavlja bila velik poticaj za djecu i njihove roditelje da dostojno i radošno slave svete sakramente, osobito kada se uvelike ustalila nastava vjeronauka u školama.

Kao tipični primjer iz tih vremena, navest ćemo važnu ulogu biskupa Strossmayera u uvođenju slavlja prve pričesti u našim krajevima. On je 1878. izdao Vlastiti obrednik Đakovačke i Srijemske biskupije. U dodatku toga obrednika nalazimo skladan obred prve pričesti, za kojeg Strossmayer veli da ga je preuzeo iz Zagreba.

Evo kako Strossmayer iznosi razloge za uvođenje svečanog obreda prve pričesti: „Spomenimo se, da je Isus, spas naš i vječiti uzor naš, mladež osobitim načinom ljubio i nam preporučio. U sv. izpoviedi i sv. pričesti tako ljubežno, mudro i otčinski postupajmo, da ta sveta otajstva mladeži omile i vječitu želju za sobom u srcu njihovom probude i ostave. U izobraženijih naroda svagdje se prva izpovied i prva pričest svečanim načinom mladeži podjeljiva tako, da joj uspomena na te slavne i svete čine vječita u srcu i

duši ostane. Ja sam više put u Rimu, a jednom i u Parizu prvoj pričesti mladeži prisustvovao. Vjerujte mi, braćo, da sam svakom takvom sgodom tako ganut i uzhićen bio, da sam se oćutio kano s ovoga svijeta prenesen u onaj bolji svet. (...) Činilo mi se zaista, da se u raju nebeskom nalazim i skupa sa nevinom mladeži u licu i u žiću božjem onaj divni i otajstveni napitak pijem, o kom Isus gore govori. Nikad mi s uma sići neće utisak, koji sam u crkvi parižkoj takvom sgodom oćutio. Crkva što može biti ljepše i ukusnije uređena. Oltar sav u cvietu. Mladež sa roditelji i prijatelji u svečanom ruhu. Crkva

dubkom puna. Svećenici mnogobrojni. Najstariji i najdostojniji uzpe se na pro-dikaonicu, i počeo govoriti o svetom otajstvu oltarskom i o sreći i slavi onih, koji vriedno i dostojno Isusa u dušu svoju primaju. Mogu reći, da sam se sit naplaka, slušajući toga vriednoga svećenika, komu je duša očevidno od prve njegove pričesti pa sve do tada ostala biela kao snieg, kao što mu je biela bila i glava. Sto puta sam ja tada zavapio: Ah! zašto se i kod nas prva pričest tako svečanim načinom ne dieli? Ta i naš je svet istom cienom krvi Isusove odkupljen, a Isus ne samo da je danas, sutra i uvijek, nego je

svagdje jedan te isti, pun milosti, istine i ljubavi prama svakomu puku i narodu. Do nas je, braćo, da ovu pravednu želju svaki u svojoj župi uvedemo i sveto obdržavamo. Zato vas molim, i u gospodinu naredjujem, da se odsele svud po biskupiji našoj najsvečanijim, što samo u naših okolnostih biti može, načinom prva sv. pričest mladeži podjeljuje. Svrsi će, mislim, najshodnije biti, ako se u okružnih koronah posavjetujete, kada i kakvim bi se to načinom najbolje obavilo. Vaše odluke imaju se jednakosti radi amo poslati, da se u sklad dovedu i u 'Glasniku' svim priobće.”

Evo samog obreda. U uvodu se veli da bi se prva pričest redovito trebala slaviti na Bijelu nedjelju.² Djeca se trebaju sabrati u školi te na znak zvona u procesiji s učiteljem idu dvoje po dvoje u crkvu, prvo dječaci, onda djevojčice. U crkvi zauzmu mjesta: dječaci na desnoj, a djevojčice na lijevoj strani. Misa je pjevana. Propovijed treba biti u skladu s tim velikim danom. Nakon misnikove pričesti, pričeste se djeca, prvo dječaci, onda djevojčice. Poslije mise svećenik u roketi djeci uputi prikladnu riječ, a onda ih u procesiji odvede do krstionice gdje ih podsjeti na krsne zavjete koje su na njihovu krštenju umjesto njih izrekli njihovi kumovi. Nakon toga im svećenik dade da dotaknu bijelu košuljicu ili bijeli rubac te im tom prigodom kaže: „Ova biela haljina znači nedužnost (nevinost) života. Blažene vas, ako tu nedužnost svoju do smrti neokaljanu sačuvate; tada ćete sigurno i lahko doći u nebo. Primite, dakle, ovu bijelu haljinu, te donesite je neoskvrnjenu pred sudište gospoda našega Isusa Krista da imate život vječni.”

² Zanimljivo je da je u Njemačkoj običaj da se prva pričest slavi isključivo na Bijelu nedjelju, pa je u njih „Bijela nedjelja” redovito sinonim za slavlje prve pričesti.

Stoljećima u Crkvi nije bilo posebnog slavljenja prve pričesti djece. Međutim, u devetnaestom stoljeću, pod navalom nadirućeg sekularizma, pojavila se praksa svečane prve svete pričesti. Takva su slavlja bila velik poticaj za djecu i njihove roditelje da dostojno i radosno slave svete sakramente, osobito kada se uvelike ustalila nastava vjeronauka u školama

Kao što vidimo, to je u osnovi obred koji i danas susrećemo. Naglašava se veza krsta i euharistije, pri čemu se uz obnovu krsnog zavjeta pridodaju i krsni simboli: bijela haljina i goruća svijeća.

DANAŠNJA PRAKSA I MOGUĆNOSTI

Nakon toga preda svećenik svakom prvopričesniku upaljenu svijeću uz riječi: „Ova goruća svijeća znači Isukrsta, koji je svjetlost svijeta, i koji je svojim svetim naukom razpršio tmine neznanstva i krivobožtva. Vi ste tako sretni, da ste u njegovo ime kršteni, i da poznate njegov nauk. Izpovijedajte svečano ovaj Isusov nauk, te živite po njem, pak će vam Isus na smrtnom času sa svimi svetimi doći u susret, i uzeti vas k sebi, u svoj rajske dvorove. Primite dakle ovu goruću svijeću, i neporočni čuvajte krštenje svoje: držite božje zapoviedi, da, kada dodje gospod na pir, uzmognete ga susresti zajedno sa svimi svetimi u nebeskom dvoru, i da imate život vječni i živite na vieke vjekâ.”

Na koncu, prije otpusta, svećenik može dati djeci za uspomenu sliku na kojoj piše ime prvopričesnika, te dan i mjesto prve pričesti.

Sličan obred nalazimo i u kasnijim mađarskim obrednicima koji su bili u uporabi i u našim krajevima, kao, na primjer u Ostrogonskom obredniku iz 1907. godine. Tu je obnova krsnih obećanja pisana mađarski, njemački i hrvatski. Nakon toga slijedi misa na kojoj se djeca onda i pričeste. Ovdje nema krsnih simbola niti se spominje da bi djeca trebala dobiti neku sliku za uspomenu. I u drugim obrednicima i molitvenicima 20. stoljeća nalazimo slične obrede vezane uz prvu pričest djece.

Papa Pio X. je početkom 20. stoljeća odredio da je po sebi dovoljno da dijete shvati da je pričest nužna za spasenje, te da „razlikuje euharistijski kruh od običnog tjelesnog kruha”. Mi smo od toga odstupili, pa najčešće imamo trogodišnju pripravu. Moguće je da je to katehetski i pedagoški opravdano. Kako god bilo, i danas su u osnovi prisutni krsni elementi: obnova krsnih obećanja i goruća svijeća, s tim da se ti obredni često slave u vremenu pripreme za prvu pričest, po uzoru na pripravu odraslih za sakrament inicijacije. Rekao bih, sva naša priprava i sav naš mar ide za tim da djeca i mladi redovito sudjeluju na nedjeljnoj misi te da redovito pristupaju i pričesti. Nažalost, u određenom broju vjernika krštenje, prva pričest i krizma označavaju određeni stadij života djeteta i predstavljaju prigodu za obiteljsku proslavu, pri čemu izvanjsko slavlje zasjenjuje sama otajstva koja slavimo. Kao dugogodišnji župnik rekao bih, mi župnici i vjeroučitelji slijedimo opomenu svetoga Pavla koji kaže Timoteju: *Propovijedaj Riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom* (2 Tim 4, 2). Naše je da budemo kao onaj sijač iz Isusove prispodobе. Mi sijemo dobro sjeme: neko zрно padne da dobru zemlju, a neko u trnje ili uz put. Ne treba se obeshrabriti. Mi sijemo i zalijevamo božanski nasad, ali Bog je onaj koji daje da raste (usp. 1 Kor 3, 6), spavali mi ili bdjeli (usp. Mk 4, 27).

Jerihonsko bdjenje održano pod geslom „Oče, želimo Te upoznati!”

Molitvena zajednica „Proroci” petu godinu zaredom organizirala je Jerihonsko bdjenje, koje polako postaje ustaljena pobožnost u Subotici. Sedam dana i sedam noći pred Gospodinom s nakanom za obnovu ljudskog i kršćanskog života u gradu.

„Od samoga početka je to bila nakana, jer želimo moliti za sve ljude s kojima živimo, bili oni kršćani ili ne. To je naše zagovorno poslanje i toga se držimo. Jerihonsko bdjenje je euharistijska pobožnost sedmodnevnog neprekidnog klanjanja pred Presvetim oltarskim sakramentom. Ono što mi kao zajednica činimo pred Jerihonsko bdjenje jest animiranje ljudi kako bi svaki termin imao bar jednog molitelja. Iz godine u godinu sve to nekako lakše ide i ljudi se uključuju, to im je prešlo u naviku i čak nije potrebno previše promocije nego se sami javljaju i upisuju”, priča član Molitvene zajednice „Proroci” **Filip Čeliković**.

Sedam dana i sedam noći klanjanja je zapravo 168 sati, a budući da su tijekom ovog perioda tu i svete mise i animiranja molitvene zajednice, potreban je barem 141 upisani sigurni molitelj. Istina, neki ljudi zauzimaju i više termina, ali također ljudi dolaze moliti i preko dana, pa i noći bez prethodne najave ili zauzimanja svog termina. Također, kako je Čeliković rekao, na bdjenje dolaze i druge molitvene zajednice, vjeroučenici, mladi... U posljednjih nekoliko godina organizira se i muška, odnosno ženska večer, koje okupe lijep broj ljudi.

„Točne brojke je jako teško reći. U svim terminima bude i više ljudi negoli što znamo. Brojke u Crkvi zapravo nisu neko mjerilo ispravnosti. I Isusa su na početku pratile mase ljudi, a poslije su ostali samo učenici. Teško je ustrajati. Postoji nekakva konstantnost koja nas raduje, no mi ovo organiziramo zbog poticaja koje smo primili s više strana, i kao pojedinci i zajednica. To je Božja volja da se zauzimamo za grad. Hoće li biti 10, 50 ili 1.000 ljudi, zauzimanje je isto. Čim se moli na nekom mjestu je dobro”, ističe Čeliković.

Nakana je svake godine ista, a geslo se mijenja iz godine u godinu, te je tako ove godine za geslo uzeto „Oče, želimo Te upoznati!”. „Na početku Jerihonskog bdjenja evanđelje je bilo vezano za naše geslo, koje smo, i ne obraćajući pozornost na dnevna čitanja, puno prije primili kao poticaj u molitvama članova i uvjereni smo da je i Božja volja da ulazimo u ovu životno važnu temu. U mnogim duhovnim zajednicama, pa i na svjetskoj razini, prepoznaje se potreba

govorenja o Ocu. Otac je nekako nedovoljno prepoznata osoba Presvetoga Trojstva. Kroz stoljeća smo dobro poznavali Isusa Krista, a u XX. stoljeću smo nešto više upoznali Duha Svetoga, ali je Otac ostao enigma. U našem mentalitetu je često i slaba slika oca, koju baštinitimo u našim obiteljima i to u ovom vremenu kaotičnosti snažno trebamo obnoviti. Vidimo potrebu da se u nama treba obnoviti ta sigurnost da je Otac ljubav koja nas ljubi, štiti, koji je naša sigurnost”, napominje sugovornik.

Iza ovog bdjenja je i velika organizacija, kako animiranja ljudi tako i tiskanja popratnih materijala s molitvama, plakata, ali i ozbiljan angažman na društvenim mrežama kako bi svi podatci stigli do što većeg broja ljudi. Kako su rekli iz ove molitvene zajednice, sama organizacija je već postala rutina, a budući da odnedavno imaju uposlenu osobu, Filipa Čelikovića, organizacija i brojne druge aktivnosti postaju lakše za druge članove.

„Sama organizacija je, ako tako mogu reći, postala rutina, što nam omogućuje da kao zajednica uranjamo u molitveni dio. Puno je sitnica, ali zahvaljujući ljudima koji su prepoznali važnost bdjenja i koji pomažu primjerice tiskanje, kao i izradu potrebnih materijala, sve je moguće odraditi. Ljudi vole te materijale ponijeti sa sobom i to nas raduje, da im možemo to osigurati”, kaže Čeliković.

Ovogodišnje Jerihonsko bdjenje završeno je 18. svibnja, a tomu je prethodio susret muškaraca koji je bio rezerviran za noć sa 17. na 18. svibnja. Posljednjeg dana u 17 sati bilo je Duhovsko bdjenje, dok je u 18 sati služena sveta misa koja je predstavljala završetak bdjenja. /**Ž. V., „Hrvatska riječ”**/

Naši prvopričesnici

Župa Marije Majke Crkve, Subotica

Župa Presvetog Trojstva, Sombor

Župa Presvetog Trojstva, Selenča

Župa sv. Josipa Radnika, Đurđin

Župa Rođenja BDM, Subotica

Župa sv. Jurja, Subotica

Župa Uskrsnuća Isusova, Subotica

Župa sv. Terezije Avilske, Subotica

Župa sv. Roka, Subotica

Hodočašće subotičke Župe Rođenja Blažene Djevice Marije u Međugorje

Dana 7. travnja, nakon svete mise prikazane za hodočasnike, iz Župe Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici, 130 hodočasnika, podijeljenih u dva autobusa i jedan kombi, krenulo je u Međugorje, odakle su se vratili 10. travnja puni dojmova.

Skupinu hodočasnika predvodila su dva svećenika. Među hodočasniciima je bilo ljudi svih dobi, od djece do starijih. Prvog dana po dolasku, prije podne, posjetili smo crkvu sv. Jakova koja je žarište i središte sakramentalnog i molitvenog života župljana i hodočasnika.

euru pomoći za hranu i školovanje djece u siromašnim zemljama. Najveći izazov, a još veći blagoslov toga dana bio je uspon do Gospina kipa na Podbrdu, takozvanom Brdu ukazanja. Nevjerojatna je bila snaga i vjera kojom su se djeca i starci penjali na kamenito brdo. Bilo je među nama i bolesnih, starijih ljudi. Vrijeme je bilo teško, jako toplo, sunce je pržilo, ali nitko se nijednom nije žalio, nego je svatko svoju bol i svaki teški korak prikazivao Gospi na različite nakane. Svaki korak je bio ljubav, a ne patnja.

Zajedno s Podbrdom i župnom crkvom sv. Jakova,

Posjetili smo brončani kip uskrslog Isusa Krista koji se nalazi iza crkve sv. Jakova. Brojni hodočasnici dolaze na prostor ispred kipa i u molitvi čekaju svoj red da dotaknu Isusovo koljeno. Oko samog kipa je prostor za pobožnost križnog puta, za sve one vjernike i hodočasnike koji ne mogu na Križevac.

Nakon obilaska centra sela, uputili smo se u ured humanitarne udruge „Marry’s meals”, gdje smo nakon kratkog druženja s volonterima predali novac koji smo prikupili u našoj župi tijekom korizme, oko 2.500

Križevac je jedna od tri temeljne točke pobožnosti hodočasnika u Međugorju. Križevac je brdo iznad Međugorja. Tu su 1934. godine mještani sela Međugorje podigli betonski križ visok osam metara u spomen na 1900. obljetnicu Isusove smrti. Skupine vjernika i pojedinci na tom mjestu obavljaju pobožnost križnog puta, idući od postaje do postaje. To smo činili i mi, pomažući jedni drugima i moleći krunicu.

Tijekom ovog hodočašća posjetili smo zajednicu Cenacolo, odnosno „Polje života”, njihovu mušku

bratovštinu u Međugorju. Ono što je posebno kod ove bratovštine jest što prima mnoge hodočasnike iz cijelog svijeta u svoj dom. Dečki su nam svjedočili o svom životu, o prelasku iz tame u svjetlo i kako Gospa sada vraća mir u njihova srca i živote.

Bili smo i gosti u Sigurnoj kući „Majka Crispina”. Sigurna kuća pod svoj krov prihvaća djevojke i žene s problemima neželjene trudnoće, nasilja u obitelji i drugim problemima. Ondje smo imali priliku čuti o životu u sigurnoj kući, te kupiti prekrasne rukotvorine koje su izradile ovdašnje žene. Svaku večer imali smo priliku za svetu ispovijed, misu na otvorenom i klanjanje presvetom sakramentu.

Tijekom povratka doma, svatko od nas skupljao je dojmove, nova iskustva i doživljaje. Imali smo priliku javno, glasno podijeliti svoje dojmove s ostalim putnicima u autobusu i čuti kako su ostali doživjeli ovo hodočašće.

Netko je rekao: „Susreti s Bogom u sakramentima i međusobni susreti ljudi najsnažnija su poruka Međugorja” i to je doista istina. Ta posebna energija koja se osjeća među ljudima, molitve i pjesme na različitim jezicima svijeta, stotine ljudi okupljenih oko Krista, toliko radosti, toliko iskrene ljubavi samo nas uvijek iznova podsjećaju da Bog uvijek djeluje među nama. /**Elvira Vojnić Mijoljković**/

Proštenje u Đurđinu

Na Sv. Josipa Radnika, 1. svibnja, proslavljeno je proštenje u Đurđinu. Misnik i propovjednik euharistijskog slavlja bio je vlč. Mihael Sokol iz Beograda, uz koncelebraciju brojnih svećenika Subotičke biskupije, među kojima su bili i nekađašnji đurđinski župnik vlč. Miroslav Orčić, kao i sadašnji župnik preč. Daniel Katačić.

Sokol je u propovijedi govorio o životu sv. Josipa i načinu na koji je prihvaćao Božju volju kao poticaj za sve vjernike. „Sveti Josip bio je ponizan i samozatajan, prihvatio je u svome životu volju Božju i ono što je Bog za njega odredio. Nikada se nije protivio, uvijek

je bio na Božjoj strani i nije na njega gundao što mu je odredio drugi put”, rekao je vlč. Sokol.

Slavlje su svečanim učinili i ministranti uz pomoć karmelskih postulanata iz Sombora. Pjevače je na orguljama pratio gvardijan franjevačkog samostana **fra Ivan Miklenić**, uz solo dionice **Regine Dulić**.

Blagdan sv. Josipa Radnika uveo je u crkvenu godinu papa Pio XII. 1955., a godinu dana kasnije, 1956., župa u Đurđinu postala je samostalna te je za zaštitnika dobila ovoga svetca. Prije toga crkva je bila posvećena Pokroviteljstvu (zaštiti) sv. Josipa i proštenje se obilježavalo uvijek srijedom, trećeg tjedna nakon Uskrsa. /**Jelena Dulić Bako**/

„Marijini obroci” u subotičkoj Župi Marije Majke Crkve

Župnik Župe Marije Majke Crkve **Željko Šipek** prihvatio je humanitarnu akciju prikupljanja novčanih sredstava za „Marijine obroke”, s posebnom naznakom za djecu Etiopije. Tijekom korizme prikupili smo 3.000 eura, te na taj način pokazali veliko srce za braću u potrebi.

Magnus MacFarlane-Barrow je osnivač i izvršni direktor humanitarne udruge „Marijini obroci”, neprofitne organizacije koja svakog školskog dana osigurava hranljive obroke koji mijenjaju živote najsiromašnijoj djeci na svijetu. „Marijini obroci” trenutačno poslužuju obroke za 2.429.182 djece u 18 zemalja, u zajednicama

u kojima glad i siromaštvo sprječavaju djecu u stjecanju obrazovanja. Samo 22 € dovoljna su kako bi jedno dijete primalo hranljive obroke na mjestu obrazovanja tijekom cijele školske godine. Po cijelom svijetu postoji snažni globalni pokret ljudi koji stoji iza „Marijinih obroka”. Prikupljanje novčanih sredstava, volontiranje, molitva, stavljanje svojega slobodnog vremena i vještina na raspolaganje u svrhu dostave hrane – sve to ima važnu ulogu u njihovu radu. S titrajima u srcu možemo reći da je naša župa na godinu dana spasila 136 djece od gladi i pružila im šansu u obrazovanju. Uskrsli Krist je prošao našom župom. /**Zorica Svirčev**/

Leopoldovo na Čikeriji

Na spomendan sv. Leopolda Mandića, 12. svibnja, proslavljena je sveta misa na Čikeriji (Župa Tavankut) kod križa (podignutog 1868. godine), uz molitvu za zagovor za potrebe tamošnjih stanovnika.

Euharistiju je predslavio vlč. **Zsolt Bende**. U homiliji je, među ostalim, poručio kako nije dovoljno samo činiti dobra, nego i moliti se Bogu, željeti biti Kristovi, ljubiti ljude i imati ideal postati svetima. Takvi su pravi kršćani.

Pjevanje je predvodio dio župnoga zbora. Na kraju mise narod se kratko pomolio i za tri osobe koje su iz našega maloga mista Čikerije preminule u zadnjih godinu dana. Lijepo vrijeme je stvorilo idealnu priliku za molitvu, zajedništvo i uživanje u divnoj prirodi. /**Facebook Rimokatolička župa Presvetog Srca Isusova Tavankut**/

Upriličen Drugi katolički malonogometni turnir Subotičke biskupije

Drugí katolički malonogometni turnir između osam katoličkih župa Subotičke biskupije održan je 11. svibnja na nogometnom stadionu Nogometnog kluba „Mala Bosna”.

Na turniru su sudjelovali župljani Župe sv. Petra i Pavla – Bajmak, Župe Presvetog Trojstva – Mala Bosna, Župe Uskrsnuća Isusova – Subotica, Župe sv. Terezije Avilske – Subotica, Župe Marije Majke Crkve – Subotica, Župe sv. Jurja – Subotica, Župe sv. Roka – Subotica te Župe Presvetog Srca Isusova – Tavankut.

Turnir je započeo duhovnim nagovorom **vlč. Tomislava Vojnića**, koji je ujedno i organizator malonogometnog turnira. U nagovoru mladim sportašima vlč. Vojnić je istaknuo kako, potaknuti lijepim primjerom zajedništva i dobrim druženjem na prvom turniru, žele ponovno učvrstiti vjerničko zajedništvo te kroz sportsko natjecanje očitovati svoje talente koje im je Bog dao. „Smisao turnira jest upoznati se s novim ljudima koji su vjernici iz drugih krajeva, graditi svijet solidarnosti i međusobnog uvažavanja, unatoč razlikama i sposobnostima”, istaknuo je. Sve sudionike turnira pozdravio je župnik domaćin **vlč. Dragan Muharem**, koji je sa svojim župnim suradnicima nakon turnira

organizirao zajedničko druženje za sve sudionike turnira u prostorijama župe.

Prvo mjesto osvojila je Župa Marije Majke Crkve iz Subotice, drugo mjesto Župa Uskrsnuća Isusova iz Subotice, a treće mjesto pripalo je Župi sv. Jurja iz Subotice. Za najboljeg vratara proglašen je **Mario Horvacki**, najbolji strijelac bio je **Matija Budimčević**, dok je najbolji igrač turnira bio **Nemanja Balažević**. /www.catholic-su.rs/

Sonćani na drugi dan Duhova hodočastili u Doroslovo

Dругi dan Duhova Sonćani su proslavili u Doroslovu u crkvi Marije pomoćnice kršćana. Svetu misu 20. svibnja suslavili su vlč. Josip Kujundžić i preč. Jakob Pfeifer.

Običaj je vrlo star, možda i više od sto godina, jer se na taj dan predslavi misa na hrvatskome jeziku. Kako reče župnik ove crkve, jedino su Sonćani ostali vjerni svojoj tradiciji u vjeri i slave ovaj dan na isti dan. Naime, prije više godina na prvi dan Duhova služila se sveta misa na mađarskom jeziku, drugi dan na hrvatskom, a trećega dana na njemačkom, odnosno „švapska”.

U današnje vrijeme, dugi niz godina župnik Josip Kujundžić organizira autobus za hodočasnike, a ako netko nije u mogućnosti ići autobusom, ide autima ili biciklima. Obitelj Šegrt iz Sonte i danas ide zaprežnim kolima i konjima, onako kako se išlo prije više desetljeća. Nekada se išlo i pješice.

U svetoj misi je sudjelovalo gotovo osamdeset vjernika iz Sonte. Oni su posebno emotivno vezani za ovo hodočašće, jer su ih roditelji, bake i djedovi doveli na ovo sveto mjesto još od prvih mjeseci života i u djetinjstvu. Ova hodočašća su se nastavila u mladosti, zrelih godinama, pa čak i u starosti. /R. Silađev/

Započeo jubilej – 80 godina zavjeta Monoštora Gospi Fatimskoj

Na blagdan Gospe Fatimske, 13. svibnja, okupili smo se u župnoj crkvi svetih Petra i Pavla točno u podne na svetoj misi kojom je proslavljena Marija, braniteljica ove župe i sela od ratne pošasti.

Svetu misu slavio je subotički biskup **Franjo Fazekas**, koji je sve prisutne pozdravio i izrazio zadovoljstvo što je ovdje s nama na tako važan dan za našu zajednicu. U ime župne zajednice pozdravila ga je **Vanja Zetović**. Biskup je održao prigodnu homiliju i istaknuo da će se 13. listopada ove godine navršiti osamdeset godina zavjeta Monoštoraca Gospi Fatimskoj, te da smo lijepo ušli u slavlje jubileja. Djeca su recitirala prigodne recitacije o Gospinom ukazanju i Monoštora koje je napisao Ivan Pašić. Svečanosti ove svete mise pridonijeli su naši župljani odjeveni u narodnu nošnju, kao i zbor. Crkvom još uvijek ori pjesma: „Trinaestoga svibnja u irskoj doli...” zahvalnih Monoštoraca u čast Gospe Fatimske. /**Veljko Rajačić**/

Uskrsni koncert u Bajmaku

Užupnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku, 12. svibnja upriličen je uskrsni koncert župnog zbora kojim je ravnao **Bela Anišić**.

Kao gosti su nastupili **Adam Radetić** na saksofonu

i zbor „Búzavirág” iz MKC „Dózsa György” iz Bajmaka. Izvođači i publika bili su ujedinjeni u radosti zbog Uskrsnuća Isusovog kojega su proslavili i ovim koncertom. /**Facebook Subotička biskupija**/

Susret roditelja bogoslova i primanje među kandidate za svete redove đakonata i prezbiterata u Đakovu

Susret roditelja bogoslova i primanje kandidata za svete redove đakonata i prezbiterata održan je u subotu, 11. svibnja, u Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu.

Rektor Bogoslovnog sjemeništa **dr. Stjepan Radić** održao je govor dobrodošlice u kojem je objasnio što znači poziv/zvanje. Potom se osvrnuo na formaciju koja se provodi u Bogoslovnom sjemeništu. „U odgoju svećeničkih kandidata više nije u središtu bespogovorna poslušnost prema pozicijama moći i autoriteta. Radi se o jednom evanđeoskom pristupu koji se više sastoji u pounutrašnjenju vrijednosti, a manje u zapovijedima i zabranama. To se postiže dugotrajnim i učestalim razgovorima, u trajnom nalaženju načina kako pristupiti mladom čovjeku balansirajući između autoriteta i razboritosti. Osobni primjer poglavara tj. odgajatelja je pri tome od presudne važnosti”.

Uslijedilo je predavanje o očinstvu i majčinstvu pred izazovima današnjeg vremena koje je izložio ekonom Sjemeništa i ravnatelj Ustanove za uzdržavanje klera i

drugih crkvenih službenika **preč. Mato Gašparović**. „U razdoblju odrastanja i sazrijevanja dijete/mladić treba osjećati potporu oca, posebno u krizama koje pročišćavaju njegov rast u ljudskoj zrelosti i vjeri. Uloga oca nije olakšavati život svome sinu tako što bi ga naučio zaobilaziti probleme, nego tako što će ga ohrabrivati i biti mu podrška”, rekao je. Kada se radi o ulozi majke, istaknuo je važnost uspostave emocionalnog odnosa spram djece, osobito sinova, koja je vrlo karakteristična za majke, ističući time njihovu važnu ulogu u obitelji.

Nakon programa svi sudionici pošli su na euharistijsko slavlje u sjemenišnu kapelu, koje je predvodio đakovačko-osječki nadbiskup **Đuro Hranić**. Potom je prihvatio odluke *admitenada* za stupanje u kandidaturu za sveti red đakonata i prezbiterata, te je uslijedio obred primanja.

Među kandidatima za đakonsko posvećenje je i kandidat Subotičke biskupije, bogoslov **Valentino Kujundžić** iz subotičke Župe Marije Majke Crkve. /**Prema: IKA**/

Započelo uređenje postaja kalvarije u Baču

Tijekom svibnja započelo je uređenje postaja kalvarije u Baču. Radove su dobrovoljnim prilogom financirali stanovnici Bača Robert Čoban i Zdravko Vulin.

Kalvarija u Baču nalazi se unutar zidina staroga podgrađa Bačke tvrđave. Podignuta je po nalogu Petra Klokušićkog, kalačko-bačkog nadbiskupa. Planirani radovi podrazumijevaju skidanje stare, dotrajale žbuke i ravnjanje te ličenje postaja. /Zv./

Proštenje u Vajskoj

Župa sv. Jurja u Vajskoj 24. travnja proslavila je žsvog nebeskog zaštitnika – Sv. Jurja. Misno slavlje proštenja predvodio je župnik Župe Presvetoga Srca Isusovog iz Tavankuta Marijan Vukov, u koncelebraciji s domaćim župnikom Goranom Vilovim, dekanom Marinkom Stantićem i fra Josipom Špeharom, bačkim gvardijanom.

U svojoj homiliji vlč. Marijan osvrnuo se na život sv. Jurja. Osvrnuo se na našu borbu sa postojanošću, protiv zloga, i zaključio da se ne možemo boriti sami, nego uz Božju pomoć. „Nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost snagom. Što znači odreći se samoga sebe: kada dođe nevolja ili nešto što nam ne prija, ili kada dobijemo neki križ, ne trebamo postavljati Gospodinu odmah pitanja: zašto baš ja, zašto baš meni, a što sam ja baš skrivio? Trebamo se voditi time da budemo postojani u vjeri, nadi i ljubavi Kristovoj, u odricanju u odnosu na sebe, na moj ‘ja’, na moju sebičnost, da sve što radim, radim za drugoga, ali iz ljubavi i s ljubavlju. Zagledajmo

se u sv. Jurja i neka nam on bude uzor”, kazao je u homiliji. Misno slavlje pjevanjem je animirao župni zbor. /A. Š./

Restaurirana oltarna slika u kapeli sv. Antuna Pustinjaka kod Bača

Zahvaljujući Stjepanu Fuksu, župljaninu Župe sv. Pavla u Baču, oltarna slika sv. Antuna Pustinjaka u kapeli posvećenoj ovom svetcu u šumi Vranjak kod Bača restaurirana je.

U šumi Vranjak, još iz vremena pred turske najezde, datira kapelica posvećena sv. Antunu, opatu. Njoj su hodočastili vjernici Bača i okolice. Poznato je da su se ondje događala i brojna čudesa (hromi su odbacili štake). Slika u kapelici vapila je za restauracijom. Zahvaljujući Stjepanu Fuksu, župljaninu Župe sv. Pavla u Baču, koji je i sam bio višegodišnji hodočasnik u navedenoj kapelici, restaurirana je ova oltarna slika.

„Od svog ranog djetinjstva s roditeljima sam hodočastio u kapelu na Vranjaku. Ondje smo znali ostati po cijeli dan. Ne samo mi, nego mnoge obitelji”, sa sjetom se sjeća Stjepan. Uspomena na ovu kapelicu polako blijedi, jer se u njoj svete mise održavaju samo za blagdan Marije Majke Crkve. Osim što je Fuks restaurirao ovu sliku, on ju je i zaštitio od vlage, a time i propadanja. Dok zahvaljujemo Stjepanu za veliko djelo, molimo sv. Antuna da mu bude zagovornikom za dug život i dobro zdravlje, a svim vjernicima neka kapelica ne bude samo u srcu već i mjesto Božje blizine. /M. S./

Tavankutski vatrogasci proslavili Sv. Florijana

Dobrovoljno vatrogasno društvo iz Tavankuta proslavilo je 4. svibnja blagdan sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca.

Svečanu misu tom prigodom s prisutnim vatrogascima i njihovim obiteljima u crkvi Srca Isusova u Tavankutu predslavio je župnik **Marijan Vukov**. /Facebook DVD Tavankut/

Hodočašće novosadske Župe Imena Marijina u Međugorje

Župa Imena Marijina iz Novog Sada hodočastila u Međugorje od 4. do 6. svibnja. Više od 60 hodočasnika zaputilo se put Međugorja u ranim jutarnjim satima s vlč. Damjanom Pašićem.

Prvoga dana, na putu do Međugorja, hodočasnici su napravili kratak izlet u Sarajevo, gdje su imali slobodno vrijeme za posjet katedrali, ručak, šetnju. Drugoga dana, nakon jutarnje svete mise, molio se križni put na brdu Križevac. Poslijepodne je bilo rezervirano za obilazak Mostara, gdje smo posjetili katedralu i franjevačku crkvu, kao i Stari grad. Trećega dana, nakon jutarnje svete mise, molila se krunica na Podbrdu.

„Čula sam da se ide u Međugorje, i meni kao da se nije išlo, ali Gospa me je pozvala i noge su me moje same vodile. Duhovni mir koji sam osjetila ondje predivan je. Kao da mi je Gospa sve loše što je bilo u mom srcu, brige, tugu, depresiju, stres, razočaranja, izvadila i očistila ih, unijela mir i radost. Tamo sam bila ono pravo ja, tamo sam bila ja bez tereta u srcu. U Međugorju na misi, ispred crkve, na Križevcu i Brdu ukazanja, važno je bilo zajedništvo sa svim hodočasniciima s kojima nas naša vjera katolička, Isus i Marija spajaju. Poslije sam plakala što odlazim iz takvog divnog mjesta i vraćam se na staro. Ako bude prilike išla bih opet. Zahvalna sam što su me uputili do **Jelene**, što je organizator ovako nečega predivnog i zahvalna sam što me je Gospa pozvala da odem ka njoj”, kazala je hodočasnica **A. T.**

„Hodočašće u Međugorje je za mene uljepšavanje duše, mjesto na koje većina nas ide da bi zahvalila, zamolila i slavila, ali i obnovila ili započela prijateljstvo sa Isusovom i našom Majkom Marijom. Hodočastiti pod duhovnim vodstvom svećenika je kruna hodočašća. Od

srca svima želim da sa svojim župljanima hodočaste u Međugorje, a potom na svoje župe donesu drugima Marijin blagoslov”, kazala je **B. M.**

„Već sam bio ranije, ali sam sad pojačan, jer su sa mnom bili sestra Katica i brat Petar. Grupa je bila najveća do sada, ali organizacija i vodstvo, kao i ljubazni domaćin hotela učinili su da nam je ovaj pohod našoj Majci ostao u srcu kao lijepa uspomena. Dragi Bog nam je podario iznimno lijepo vrijeme u sve dane hodočašća, a Duh Sveti dao nam snage da savladamo oštro kamenje na putu do Križevca, kao i do mjesta Gospinog ukazanja. Uz budno oko vlč. Damjana i vođe puta Jelene sve se lijepo završilo, uz molitve i nakane koje smo priložili kako na Križevcu i Brdu ukazanja, tako i na svetim misama. Topla preporuka za sve koji nisu bili, jer naša Majka svakom širi ruke i spremna je dati utjehu u ovim teškim vremenima”, dojmovi su **T. K.**

„Željela sam ići u Međugorje na sveto mjesto i Bog me je blagoslovio. Kada sam stigla, bila sam presretna. Penjanje na Križevac bilo je lijepo, iako je izazov bio popeti se do križa, kao i na Brdo ukazanja, a crkva u Međugorju je isto prelijepa. Sve mi se svidjelo i bilo je prelijepo”, izjava je **D. M.**

Ove godine se skupio lijepi broj hodočasnika iz Novog Sada, Petrovaradina, Sente, Temerina, Srbobrana, Vrbasa, Kanjiže, kao i pravoslavnih vjernika iz Krupnja (Banjevac). Upravo ove različitosti učinile su ovogodišnje hodočašće iznimno posebnim, s vjernicima od tri do 83 godine, različitog govornog područja (molilo se na srpskom, hrvatskom, mađarskom, slovačkom, engleskom jeziku...). Ove različitosti povezale su ovogodišnje hodočasnike Gospinim plamenom ljubavi. **/Jelena Pinter/**

Katedrala sv. Terezije Avilske, Subotica

Župa Imena Marijina, Novi Sad

Župa sv. Ilije, Bođani

Župa sv. Jurja, Vajska

Župa sv. Petra i Pavla, Bajmak

Naši krizmanici

Župa Presvetog Srca Isusova, Tavankut

Župa sv. Josipa Radnika, Đurđin

Župa sv. Marka, Žednik

Župe Uzvišenja sv. Križa i sv. Nikole Tavelića, Sombor

Konferencija o zaštiti maloljetnika u Crkvi održana u Zrenjaninu

Zaštita ljudi – zadatak Crkve

CRKVA MORA BITI AUTENTIČNA DA BI BILA SVJETLO U DRUŠTVU

Predavač p. Zollner na početku je pozdravio nadbiskupa Németa, sve ostale biskupe, svećenike, kao i sve sudionike, rekavši kako je tema njegovog predavanja „Zaštita ljudi – zadatak Crkve”, pa odmah naglasio da Crkva treba biti sigurno mjesto za sve ljude zbog njihovog dostojanstva, bez obzira na razlike među njima. Nastavljajući govoriti o sigurnosti, predavač je također istaknuo i drugi bitni element, a to je odgovornost. Dakle, kršćani trebaju biti odgovorni prema sebi i prema drugima. „Stoga je tema kojom se bavim dobra i lijepa i nema razloga da je se plašimo jer Crkva je vjerodostojna”, rekao

je predavač te naglasio kako se dugo bavi temom zaštite maloljetnih i ranjivih osoba, te da je bio na jako puno konferencija u raznim zemljama svijeta i razgovarao o njoj, ali sada je prvi puta u Srbiji, koja je specifična po različitosti ljudi koji žive u njoj.

Pater Zollner je ukratko dao povijesni pregled, zemlje i samu statistiku seksualnog zlostavljanja u Crkvi, rekavši kako je sve započelo prije 40 godina u Kanadi i onda se proširilo i na druge zemlje svijeta, te da se 90 % seksualnog zlostavljanja događa u obitelji, a

Konferencija o zaštiti maloljetnika i ranjivih osoba za svećenike, vjeroučitelje i djelatnike u apostolatu s maloljetnim osobama, koji djeluju u Srbiji, održana je 10. svibnja u Zrenjaninu. Predavač na konferenciji bio je p. Hans Zollner, svećenik isusovac, voditelj Instituta za antropologiju na Sveučilištu Gregoriana u Rimu, dekan Instituta za psihologiju, vicerektor Sveučilišta Gregoriana i ujedno profesor na istome, te jedan od najvećih stručnjaka u Katoličkoj Crkvi za područje zaštite maloljetnika.

Konferenciji su nazočili beogradski nadbiskup i metropolit **mons. dr. Ladislav Némét SVD**, eparh eparhije sv. Nikolaja – Ruski Krstur **mons. Đura Džudžar**, srijemski biskup **mons. Fabijan Svalina**, subotički biskup **mons. Franjo Fazekas** i imenovani zrenjaninski biskup **mons. Mirko Štefković**, te više od sto svećenika, vjeroučitelja i djelatnika u apostolatu s maloljetnim osobama iz cijele Srbije.

Susret je započeo pozdravom koji je svim nazočnima uputio nadbiskup Némét te predstavio predavača i naglasio kako je ovo prvi puta da se održava konferencija o zaštiti maloljetnika i ranjivih osoba na razini cijele Srbije, jer svaka nad/biskupija je do sada organizirala zasebno.

tek 10 % u institucijama. Tako najčešće zlostavljači nisu tuđinci nego prvi rod iz obitelji (očuh, stric, ujak...). Osim toga, statistike pokazuju da je 20 % maloljetnih ženskih osoba doživjelo zlostavljanje, te 8 % muških osoba. Predavač je istaknuo kako je kod obiteljskog seksualnog zlostavljanja problem taj što im se, ako to i kažu, često ne vjeruje da to može raditi netko tako blizak. Osim seksualnog zlostavljanja, često se javlja i fizičko, psihičko ili duhovno, te je stoga predavač naglasio kako je važno da imamo zdrave obitelji, a zadaća svih kršćana jest da ih promiču. Predavač je također istaknuo kako je Crkva zbog pojedinih slučajeva zlostavljanja maloljetnika izgubila na povjerenju. „Bilo je i lažno optuženih svećenika, gdje su pojedinci htjeli ili novac ili nešto drugo. Zbog takvih situacija Crkva je često šutjela i nije slušala one koji su prijavljivali

Unatoč problemima pojedinaca u Crkvi, ona je Božja tvorevina, pa zbog toga mora biti autentična i reagirati na pogreške i ispravljati ih kako bi dostojno prenijela evanđelje – poruku spasenja svim ljudima kako bi se osjećali sigurni u njoj

počinitelje, zatim nisu znali tko treba preuzeti odgovornost ako se dokaže krivnja, a isto tako mnogi nisu vjerovali žrtvama zbog ugleda svećenika”, rekao je predavač. On je dodao kako je Crkva sada svjesna i tih problema i odlučnije pristupa da se oni riješe, sluša one koji se javljaju da su bili zlostavljani a, među ostalim, u svakoj biskupiji osnovano je Povjerenstvo za zaštitu maloljetnika i zadužen jedan svećenik koji se bavi tom problematikom. Poručeno je kako svi koji rade s maloljetnim trebaju proći edukaciju i prolaze posebne tečajeve, jer Katolička Crkva predstavlja najveću svjetsku organizaciju za zaštitu djece, budući da školuje kadrove više od bilo koje druge.

Predavač Zollner je ustvrdio da je, unatoč ovim problemima pojedinaca u Crkvi, ona ipak Božja tvorevina, pa zbog toga mora biti autentična i reagirati na pogreške i ispravljati ih kako bi dostojno prenijela

evanđelje – poruku spasenja svim ljudima kako bi se osjećali sigurni u njoj. Predavač je naglasio kako se sada puno više pazi na to koji se kandidati primaju za svećenike, kao i na laike koji rade s maloljetnima, sve zbog dobrobiti ljudi, jer „Crkva mora biti autentična da bi bila svjetlo u društvu”. Na kraju predavanja, p. Zollner je ispričao primjer jednog lažno optuženog svećenika

iz Chicaga, koji je bio maknut sa župe zbog optužbi da je seksualno zlostavljao maloljetnike. Nakon procesa je dokazano da nije bio kriv i vraćen je u župu, ali je uništen njegov ugled, kao što se zbog sličnih slučajeva narušava ugled Crkve i svih svećenika.

Nakon predavanja održan je rad u grupama o zaštiti maloljetnika, a poslije su predstavnici grupa iznijeli zaključke i uputili pitanja predavaču. Na kraju susreta, nadbiskup Német je zahvalio predavaču i naglasio kako Međunarodna biskupska konferencija sv. Ćirila i Metoda ima smjernice za zaštitu maloljetnika na svojoj mrežnoj stranici, te da svaka biskupija ima isto, dodavši kako se sada više bave ovom temom nego prije.

Predavač je na kraju upoznao sudionike s radom Instituta za antropologiju, rekavši kako nudi tečaj i licenciju za rad s maloljetnicima u pojedinim institucijama koje to traže. /Beogradska nadbiskupija/

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine završili pohod „ad limina” u Rimu

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine završili su 8. svibnja u večernjim satima svoj pohod poznat pod latinskim nazivom „ad limina Apostolorum” (apostolskim pragovima) u Rimu, koji su počeli 3. svibnja slavljem mise na grobu apostola Petra u bazilici njemu posvećenoj.

Tijekom pohoda primio ih je papa Franjo, a posjetili su i 15 njegovih najbližih suradnika, pročelnika dikasterija (odjela, ureda) koji su mjerodavni za različita područja crkvenoga života. Prije svoga pohoda pozvali su sve, a osobito župne zajednice u svojim biskupijama, „da svojim, zajedničkim i pojedinačnim, molitvama prate ovaj pohod kako bi, uz blagoslov Božje providnosti, donio plodove koji će biti na slavu Božju, korisni za napredak Crkve i za dobro svih njezinih članova”. Na pohodu „ad limina” sudjelovali su aktivni članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine: predsjednik BK BiH vrhbosanski nadbiskup metropolit i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata BiH Tomo Vukšić, potpredsjednik BK BiH mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski Petar Palić, banjolučki biskup Željko Majić i banjolučki pomoćni biskup Marko Semren. U njihovoj pratnji bio je generalni tajnik Ivo Tomašević. U radnom dijelu pohoda „ad limina”, biskupi su posjetili većinu tijela Rimske kurije, a vrhunac je bila audijencija kod pape Franje, 6. svibnja. Tijekom svoga pohoda svi biskupi su zajedno slavili misu u četiri najvažnije papinske bazilike u Rimu. Biskupi su 4. svibnja slavili misu u crkvi Santa Maria in Aracoeli u Rimu, u kojoj se nalazi grob supruge bosanskog kralja Stjepana Tomaša i pretposljednje bosanske kraljice Katarine Kosača-Kotromanić, u povodu 600. obljetnice njezina rođenja. Euharistijsko slavlje predvodio je nadbiskup Vukšić uz koncelebraciju 22 svećenika, te sudjelovanje hodočasnika i Hrvata katolika koji žive u talijanskom glavnom gradu. /IKA/

U Gospiću održan 12. susret hrvatske katoličke mladeži

UGospićko-senjskoj biskupiji 4. svibnja održan je jednodnevni nacionalni Susret hrvatske katoličke mladeži pod geslom „Raduj se za svoje mladosti”, koji je svoj vrhunac imao poslijepodne na svečanoj misi na stadionu Balinovac u Gospiću. Predvoditelj euharistije bio je splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić.

U župama domaćina najprije su se mladi upoznali sa župljanima i razmijenili iskustva, te predstavili svoje župe i zajednice iz kojih dolaze. Od 13 sati u Gospiću započeo je program na Trgu Stjepana Radića. Mladima su se na štandovima predstavile redovničke zajednice. Na svečanoj popodnevnoj misi susreta propovijedao je predsjednik Odbora HBK-a za mlade, šibenski biskup Tomislav Rogić.

Biskup Rogić je u svojoj propovijedi istaknuo: „Mladosti – draga mladosti! Tri su molitvena raspoloženja naše duše pred Bogom: Hvala – Oprosti i Pomozi. Radost zahvaljivanja, poniznost kajanja i potreba pomoći Božje. Najprije hvala! Kada najprije zahvališ za primljena dobra, onda i potrebe izgledaju manje, pa možda i sami grijesi za koje treba moliti oprostjenje. Hvala Ti, Bože, za ovu okupljenu mladost! Hvala Ti, za upućenu riječ, za ovaj susret, za ovo zajedništvo, za ovu nadu i za ovu radost! ‘Ustanite!’ Trgnimo se oda sna, izađimo iz ravnodušnosti, otvorimo rešetke zatvora u koji smo se ponekad zatvarali, da svaki od nas uzmogne otkriti svoj poziv u Crkvi i svijetu i postati hodočasnik nade i mirotvorac! Neka nas u našem životu pokreće strast i s ljubavlju se brinimo za ljude oko sebe i okolinu u kojoj živimo. Ponavljam: imajte hrabrosti uključiti se!”

Na susretu mladih u Gospiću sudjelovalo je deset tisuća mladih iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i drugih zemalja. Susret se završio koncertom Božje pobjede, a Požeška biskupija bit će domaćin idućega 13. susreta hrvatske katoličke mladeži (SHKM), objavio je predsjednik Odbora HBK-a za mlade šibenski biskup Tomislav Rogić. /IKA/

Objavljena bula proglašenja Jubileja 2025. „Spes non confundit”

Papa Franjo predvodio je na svetkovinu Uzašašća službu predaje i čitanja bule proglašenja Svete godine 2025. pod nazivom „Spes non confundit” („Nada ne razočarava”).

Bula je podijeljena u 25 točaka, a sadržava molbe, prijedloge, apele za zatvorenike, bolesne, starije, siromašne, mlade. Papa Franjo u dokumentu podsjeća na dvije važne obljetnice: 2033. godine bit će dvije tisuće godina Otkupljenja i 1700 godina od prvog velikog Ekumenskog sabora u Niceji koji se, među ostalim temama, bavio i datiranjem Uskrsa. Čak i danas „različita stajališta” onemogućuju da se taj ključni događaj vjere slavi na isti dan, naglašava, podsjećajući da će se ipak „zbog providnosne okolnosti to dogoditi upravo 2025. godine”. „Neka ovo bude poziv za sve kršćane Istoka i Zapada da poduzmu odlučni korak prema jedinstvu oko zajedničkog datuma Uskrsa”, poručuje Papa. Papa je nadalje odredio kako će Sveta vrata bazilike sv. Petra biti otvorena 24. prosinca 2024. Nedjelju nakon toga, 29. prosinca, Papa će otvoriti Sveta vrata u bazilici sv. Ivana Lateranskog; potom 1. siječnja 2025. u bazilici svete Marije Velike, a 5. siječnja u bazilici sv. Pavla izvan zidina. Troja vrata bit će potom zatvorena do 28. prosinca iste godine. Jubilej će završiti zatvaranjem Svetih vrata bazilike sv. Petra 6. siječnja 2026.

Potom Papa u buli poziva vjernike neka se ugledaju na svjedočanstvo mučenika koji pripadaju različitim kršćanskim tradicijama te izražava želju da tijekom Svete godine „ne nedostaje ekumenskog slavlja”. Papa Franjo također poziva hodočasnike koji dolaze u Rim neka mole u marijanskim svetištima i zazovu Marijinu zaštitu, kako bi „iskusili blizinu najljubaznije majke koja nikada ne napušta svoju djecu”. /IKA/

Okrugli stol o šokačkoj baštini

U organizaciji UG-a „Urbani Šokci” u Somboru je 19. travnja održan okrugli stol „O Šokcima je rič”.

Sažetke svojih radova u Somboru su predstavili: **Marija Rašić**: „Predstavljanje zbirke pjesama Študiranje gospoje Šokice autorice Sandre Kopic u izdanju Ogranka Matice hrvatske u Donjem Miholjcu”; **Ruža Siladev**: „Proljetna prehrana Šokaca u Sonti nekada”; **prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić**: „Petnaest godina Udruženja građana ‘Urbani Šokci’ i kultura Hrvata Vojvodini”; **Dario Bošnjak**: „Predsvadbeni običaji šokačkih Hrvata u Vajskoj”; **doc. dr. sc. Silvija Curak**: „Imena u slavonskom dijalektu”; **Josip Štefković**: „Josip Ilić – pučki pisac iz Berega”; **Nikola Čutura**: „Analiza sadržaja i upotrebe tradicionalni pismarica u Monoštoru kroz istoriju do današnjih dana”; **prof. dr. sc. Milica Lukić** i **Katica Novoselac**: „Slavenskomitološke sastavnice proznih tekstova Josipa Lovretića”; **Marija Šeremešić**: „Monoštorska knjižnica, odjel Gradske biblioteke ‘Karlo Bijelicki Sombor’”.

Blagoslovom žita započela Dužijanica

Blagoslovom mladog žita 25. travnja, na blagdan sv. Marka, započela je u Đurđinu proslava ovogodišnje najveće žetvene svečanosti bunjevačkih Hrvata – Dužijanica, u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanica”.

Tim je povodom u crkvi sv. Josipa Radnika održana misa, a nakon nje blagoslovljeno je polje na kojem će 13. srpnja biti održano Takmičenje risara. Kako je direktor UBH-a „Dužijanica” **Marinko Piuković** s ponosom istaknuo, od ove godine može se reći kako je blagoslov žita, gdje će biti i Takmičenje risara, održan pokraj Risarskog salaša. To je objekt koji je ova udruga kupila od Župe sv. Josipa Radnika prošle godine, a planiraju kupiti još zemlje kako bi mogli pozicionirati sve one objekte koje žele izgraditi u cilju daljnjeg razvijanja programa. Blagoslovu žita je prethodila sv. misa u đurđinskoj crkvi. Predvodio ju je duhovnik Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu **vlč. Stjepan Maltezović** uz

koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije: đurđinskog župnika **preč. Daniela Katačića**, predsjednika UBH-a „Dužijanica” **mons. dr. Andrije Anišića**, **mons. Stjepana Beretića**, **vlč. Franje Ivankovića** te **vlč. Dušana Balaževića**.

Uskrsni koncert u Novom Sadu

Župni zbor „Laudanti” Župe Imena Marijina iz Novog Sada priredio je 26. travnja uskrsni koncert.

Uz spomenuti zbor nastupili su Ansambl harmonika, sopranistica **Milica Majstorac**, **Milica Vranješ** (klavir) i **Sava Antonov** (orgulje). Dirigent je bio **David Bertran**. Na programu su bile skladbe uskrsne, ali i opće duhovne tematike (G. F. Händela, B. Marcelloa, M. Leščana, G. Younga, C. Francka, F. Pokaza, J. S. Bacha), kao i dvije skladbe skladatelja s naših prostora (*Magnificat* Albe Vidakovića i *Cantate Domino* Guida von Pogatschinga) koji su dali doprinos općoj crkvenoj glazbi.

Uskrsni koncert u Petrovaradinu

HKPD „Jelačić” iz Petrovaradina priredilo je svoj tradicionalni uskrsni koncert 27. travnja, u crkvi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu.

Nastupio je mješoviti pjevački zbor udruge pod ravnanjem **Vesne Kesić Krsmanović** te uz klavirsku pratnju **Jovane Varagić**. Na programu su bile tradicionalne uskrsne pjesme, od onih koje datiraju iz 18. stoljeća do suvremenijih.

Uskrsni koncert „Tertia Dies” u Subotici

Trideset treći uskrsni koncert u Subotici, naslovljen „Tertia Dies”, održan je 9. svibnja u prepunoj katedrali sv. Terezije Avilske.

Sudjelovali su Katedralni zbor „Albe Vidaković”, „Collegium Musicum Catholicum”, Komorni orkestar Subotičke filharmonije (koncertmajstor **Zsiga Pál**), **Aleksandra Ušumović Pletikosić** (sopran), **Lucija Vukov** (flauta), **Kornelije Vizin** (orgulje) te **Branimir Rezić** (čembalo i basso continuo). Dirigent je bio **Miroslav Stantić**. Na programu su bila djela J. S. Bacha, G. F. Händela, J. Haydna i „domaćeg” Albe Vidakovića.

Unatrag tri godine uskrsni koncerti imaju svoj tematski naziv. Ove godine je to bio „Tertia Dies”, odnosno „treći dan” kao „dan uskrsnuća, dan svjetla i radosti”. Tradicija održavanja uskrsnih koncerata u Subotici dulja je od tri desetljeća, a prvi takav koncert održan je 5. travnja 1991. godine.

Nacionalna razina „Čitanjem do zvijezda” u Čakovcu

U Čakovcu je 10. svibnja održana nacionalna razina projekta za poticanje čitanja, natjecanje u znanju i kreativnosti „Čitanjem do zvijezda” u kojem je sudjelovalo oko 400 učenika iz cijele Hrvatske, ali i Vojvodine.

Sara Dulić iz OŠ „Vladimir Nazor” iz Đurđina je pod mentorstvom nastavnice **Monike Ivanović** osvojila 8. mjesto u kategoriji kreativnog uratka, plakata, dok su u testu znanja, kao ekipa, **Martina Tikvicki** iz OŠ „Matko Vuković” iz Subotice te **Marija Kujundžić** i **Josipa Ivanković Radak** iz OŠ „Ivan Milutinović” iz Subotice osvojile 17. mjesto od 45 ekipa. Njihove mentorice bile su **Klara Knežević Lukačević** i **Sanja Šteković**. Ovogodišnja tema projekta za poticanje čitanja „Čitanjem do zvijezda” bila je „Čitam, mislim, razgovaram...”, a učenici su čitali tri knjige: **Melita Rundek**: *Moja baka je zmaj*, **Nada Mihelčić**: *Zeleni pas* i **Vlasta Golub**: *Eva, mala žena*. Tijekom školske godine natjecanja je organiziralo Knjižničarsko društvo Međimurske županije, a u Subotici ga je među učenicima cjelovite nastave na hrvatskom jeziku provelo Hrvatsko nacionalno vijeće u suradnji s NIU „Hrvatska riječ” te koordinaciju knjižničarske savjetnice **Bernadice Ivanković**.

Na Nacionalnoj razini kviza „Mreža čitanja” sudjelovalo šest subotičkih srednjoškolaca

Marko Cvijetić, Lucija Horvacki, Valentin Čović, Marija Magdalena Huska i Karlo Kujundžić iz subotičke Gimnazije „Svetozar Marković”, te Tea Narančić iz Politehničke srednje škole, uspješno su sudjelovali na Nacionalnoj razini kviza znanja i kreativnosti „Mreža čitanja” za srednje škole.

Oni su skupa s još oko 300 srednjoškolaca diljem Hrvatske 10. svibnja pristupili online testu znanja pročitavši tri knjige na ovogodišnju temu natjecanja „U mreži odrastanja: izazovi i prepreke”. Tako su odgovarali na pitanja vezana za život i rad te književna djela Zorana Žmrića *Hotel Wartburg*, Marjane Satrapi *Perzopolis* i Christiane F. *Mi djeca s kolodvora ZOO*. Da mladi ipak čitaju pokazuje ne samo ovaj kviz već i prethodne dvije razine na kojoj je sveukupno sudjelovalo oko 700 srednjoškolaca iz Hrvatske, među kojima je bilo i 36 učenika iz Subotice koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Gimnaziji „Svetozar Marković”, Politehničkoj i Medicinskoj srednjoj školi. Za ovu, neki bi rekli, nimalo atraktivnu aktivnost, animirali su ih njihovi mentori, profesori hrvatskoga jezika **Monika Ivanović**, **Bruno Dronjić** i **Morena Rendulić**. Cijeli projekt za poticanje čitanja „Mreža čitanja” organizirala je Hrvatska mreža školskih knjižničara, a u

Subotici ga je provelo Hrvatsko nacionalno vijeće u suradnji s NIU „Hrvatska riječ” i koordinaciju knjižničarske savjetnice **Bernadice Ivanković**.

„Dalmatinske večeri” u Subotici

Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” u Subotici i ove je godine, točnije 10. i 11. svibnja, organiziralo „Dalmatinske večeri” na kojima se prezentira kultura i gastronomija tog dijela Hrvatske. Ove godine u fokusu je bio kaštelanski kraj.

Prve večeri posjetitelji su imali prigodu vidjeti predstavu „Roko i Cicibela” u izvedbi dramskog studija „Ritam igre” iz Splita. Ova ljubavna melodrama s elementima komedije, izašla iz pera legendarnog Miljenka Smoje, zabavila je domaću publiku. Nakon predstave uslijedila je degustacija delicija i vina iz kaštelanskog kraja. „Dalmatinske večeri” nastavljene su sutradan kada su plesove i pjesme Dalmacije predstavili članovi KUD-a „Putalj” iz mjesta Kaštel Sućurac. Kao podrška, tijekom večeri nastupili su i domaćini, folkloraši HKC-a „Bunjevačko kolo”. Poslije folklornog programa, ponovno je uslijedila degustacija dalmatinskih jela i vina.

U Beogradu otvorena izložba o Frangešu Mihanoviću

UFondaciji „Antun Gustav Matoš” u Beogradu 15. svibnja otvorena je izložba posvećena Robertu Frangešu-Mihanoviću, poznatom hrvatskom kiparu rođenom u Srijemskoj Mitrovici.

Izložbu čine fotografije djela ovog umjetnika koje je ustupio Nacionalni muzej moderne umjetnosti iz Zagreba (snimio: **Goran Vranić**), a autorica koncepcije postava je muzejska savjetnica **Tatijana Gareljić**. Izložba je u produkciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata priređena prošle godine u Muzeju Srijema u Srijemskoj Mitrovici, u povodu 150. obljetnice Frangešova rođenja.

Goste na otvorenju pozdravila je upraviteljica Fondacije „Antun Gustav Matoš” **Katica Naglić**, a izložbu je otvorila ravnateljica ZKVH-a **Katarina Čeliković**. Kako je istaknuto, Frangeš je ostavio veliko i značajno kiparsko djelo, smatra se utemeljiteljem modernoga hrvatskoga kiparstva. Bio je istaknut i kao medaljer a ujedno i kao likovni pedagog – utemeljitelj i profesor Umjetničke akademije u Zagrebu. Među ostalim, bio je član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (danas Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti), Srpske akademije nauka i umjetnosti i Akademije znanosti i umjetnosti u Pragu. Poput Antuna Gustava Matoša, čije ime Fondacija nosi, Frangeš Mihanović je primjer umjetnika koji povezuje hrvatsku i srpsku kulturu, kao i dva naroda.

Prvi svibnja

Prvi svibnja obilježen je Međunarodni praznik rada. Ovaj se dan obilježava u znak sjećanja na masakr na Haymarketu u Chicagu, kada je policija usmrtila četvoricu i ranila još stotinjak radnika na prosvjedu za uspostavu osmosatnog radnog dana. Budući da Crkva na rad gleda kao na vid služenja Bogu, papa Pio XII. je 1955. godine, na ovaj dan, u crkveni kalendar upisao spomendan svetog Josipa Radnika.

Sveti Josip spominje se nekoliko puta u Novom zavjetu, ali se samo jednom spominje njegovo zanimanje, i to u Evanđelju po Mateju kada u Nazaretu za Isusa kažu: „Nije li ovo drvodjeljin sin?” (Mt 13, 55). Iako se za svetog Josipa samo usputno kaže da je tesar, on je uzor i zaštitnik radnika, zato što je svojim radom bio u službi utjelovljenoj Božjoj riječi, trudeći se tako, kao otac i čuvar Svete obitelji, priskrbiti kruh svagdanji za dijete Isusa i njegovu majku. Nijedna Josipova riječ nije zabilježena u Novom zavjetu. Iz toga razloga papa Pio XII., kada je uvodio spomendan sv. Josipa Radnika, kaže da se na njega svi trebamo ugledati te „tiho i vjerno posvećivati Bogu svoj svakidašnji rad”. /**Antonij Kontra**/

Oproštaj od maturanata

Za učenike osnovnih i srednjih škola polako se približava kraj školske godine, a maturantima u nekim školama nastava se već završila. Učenicima IV. razreda „Paulinuma” su u drugoj polovici svibnja bili posljednji nastavni dani u srednjoškolskom obrazovanju i time smo napustili školske klupe. Svi smo se okupili u našem razredu, gdje je održan svečani oproštaj od generacije 2023./24. Slavlje je uzveličao velik broj nazočnih nastavnika, čitani su oproštajni govori IV. razreda, ostalih učenika škole, te razrednog

starješine i ravnatelja gimnazije. Usto, sam oproštaj su uljepšale recitacija i pjesme koje smo svi otpjevali: „U Paulinumu” – himna naše škole i „Gaudeamus” – učenička himna. Maturantima slijedi priprava za maturalne ispite koji ih očekuju već koncem svibnja, te se nastavljaju u prvoj polovici lipnja. Završna svečanost za maturante bit će održana na blagdan svetog Antuna, u kapelici našeg sjemeništa, kada ćemo nakon četiri godine vrijednog rada i učenja dobiti zaslužene diplome, te se oprostiti od malog sjemeništa. /**Antonij Kontra**/

Caritas pruža potporu mladim poduzetnicima

Peti po redu *boot camp* (četverodnevni trening) za buduće mlade poduzetnike u okviru projekta *YourJob 2* održan je na Srebrnom jezeru od 23. do 26. travnja. Dvadeset i četvero mladih iz Niša, Šida i Zrenjanina bilo je u prilici tijekom ovog treninga razviti vještine i steći nova znanja o pokretanju i vođenju vlastitoga biznisa. Osobita pozornost bila je usmjerena na koncepte socijalnog poduzetništva i razvoja „zelenih biznisa”. Sudjelovanje na *boot campu* je preduvjet za konkuriranje za bespovratna sredstva za pokretanje vlastitog (socijalnog) biznisa.

Mladi su predstavili svoje poslovne ideje i zajedno s mentorima radili na njihovu unaprjeđenju i usavršavanju. Obuku su vodili **Neven Marinović** i **Neda Stanković**, renomirani treneri iz „Smart kolektiva”, neprofitne organizacije, lidera u promicanju koncepta društveno odgovornog poslovanja i razvoja socijalnog poduzetništva u Srbiji. *Boot camp* je okončan svečanom dodjelom diploma, koje su polaznicima uručili predstavnici „Smart kolektiva”. Ovo je ukupno peti održani *boot camp*, drugi u drugoj fazi projekta.

Tijekom dosadašnjeg razdoblja, 24 biznis ideje su podržane grantovima u vidu bespovratnih sredstava za započinjanje biznisa. Uvjereni smo da će naši mladi

poduzetnici biti uzori i drugim mladim ljudima da se ohrabre, upuste u poduzetničke vode i sami stvore bolju budućnost za sebe i svoju obitelj u rodnom mjestu. Opći cilj regionalnog projekta *YourJob 2 – Youth Overcoming Unemployment Regionally through Job Opportunities on the Balkans 2* jest omogućavanje veće radne integracije mladih iz Jugoistočne Europe. U Srbiji se projekt realizira u Zrenjaninu, Nišu, Šidu, Irigu i Aleksincu.

Projekt mladima (do 30 godina) pruža široku lepezu usluga – karijerno vođenje i savjetovanje, razvoj poslovnih i „mekih” vještina, besplatne profesionalne tečajeve (VET), plaćenu stručnu praksu kod poslodavca, razvoj poduzetničkih vještina i bespovratna sredstva za pokretanje privatnog biznisa, s naglaskom na socijalnom poduzetništvu i „zelenim” inicijativama.

U posebnoj fokusu projekta su mladi pripadnici ranjivih i teže zaposlivih kategorija, kao što su mlade osobe s invaliditetom, mladi koji izlaze iz sustava socijalne skrbi, mlade žene žrtve nasilja ili mladi pripadnici/e nacionalnih manjina.

Projekt je financiran od strane Austrijske razvojne agencije, Caritasa Francuske i Caritas Austrije, a realizira ga mreža Caritas na Balkanu.

Razgovor s mons. Belom Stantićem, umirovljenim svećenikom Subotičke biskupije o 60. obljetnici svećeništva

Nakon 60 godina svećeništva, ostaje mi samo zahvaljivati

Mons. Bela Stantić rođen je u Tavankutu 8. kolovoza 1939. godine, od oca Petra i majke Dominike, rođene Jozić. Školu je završio u Subotici do drugog razreda gimnazije, da bi ga biskup, mons. Lajčo Budanović, 1956. godine poslao u Đakovo u tzv. licej, treći i četvrti razred gimnazije, pa bogosloviju. Sakrament svetog reda podijelio mu je mons. Matija Zvekanović u Subotici, 29. lipnja 1964. godine. Najprije je bio kapelan u Adi, zatim u Titelu, odakle je za kapelana došao u Sv. Tereziju u Subotici. Potom je Maloj Bosni bio četiri godine, odakle dolazi u Suboticu, u Župu Uskrsnuća Isusova gdje je ostao do umirovljenja, 15. listopada 2019. godine. U tri mandata bio je generalni vikar Subotičke biskupije. Živi u Svećeničkom domu „Josephinum” u Subotici

Zvonik: Na Petrovo se navršava 60. obljetnica Vašeg svećeničkog ređenja. Koliko se promijenila Vaša svakodnevica od kako ste u mirovini?

Mons. Bela Stantić: Povezano s pitanjem, slobodan sam odgovoriti da se moja svakodnevica i jest i nije promijenila. Promijenila se utoliko što više nisam aktivni župnik, a to znači da nemam župničke dužnosti, obveze i odgovornosti, a nije se promijenila u kršćanskim i svećeničkim sadržajima. Ne smijem zaboraviti da sam sve bliže susretu s Ocem nebeskim, kojega ovdje na zemlji svakim danom molim i slavim. Kod Njega zauvijek, iako nedostojan, želim ostati, i s Isusom Kristom mojim Spasiteljem, te s Duhom Svetim posvetiteljem, te anđelima i svetima živjeti u ljubavi! U to sam do sada vjerovao, iako jako nedostojan, tomu se nadam!

Zvonik: Kao svećenik koji je više od 50 godina proveo u predanom pastoralnom radu te u drugim odgovorim službama u biskupiji, što biste savjetovali mladim svećenicima?

Mons. Bela Stantić: Prvo, ne volim davati drugom savjete, jer to nitko ne voli. Mogu reći da sam silno zahvalan Bogu što imamo lijepi, svakako ne dovoljni broj mladih svećenika! Drugo, koliko vidim, danas je mladim svećenicima teže nego nama. Barem se meni tako čini. Mi smo imali pune crkve vjernika. Trebalo nam je samo raditi i služiti vjernike. Sada je došlo vrijeme kada treba tražiti ljude i voditi ih Bogu! Premda svećenik uvijek treba biti i misionar, ipak, današnji svećenik,

možda se varam, treba biti najprije misionar, a onda župnik. Svakako biti svjedok Isusa Krista! Opasno je ako svećenik prijeđe na stranu „svijeta” pa ih imitira. Opasno je ako svećenik, na račun posla, zanemari molitvu i duhovni život. Danas mladi svećenici imaju novu i veliku opasnost – medije, koje mi nismo imali u tolikoj mjeri. Nešto bih im savjetovao – neka ne zaborave siromahe! Iako postoje razne civilne institucije, iako imamo Caritas, još uvijek dotekne za župu i župnika takvih o kojima nitko ne misli. Meni je bilo pravilo: Ako se moj vjernik nađe u siromaštvu i nevolji, pa se ne sjeti svoga župnika, onda sam svoje zvanje zatajio. Možda nemam pravo, ali vrlo je blizu istini. U ove dane smo slušali Gospodina Isusa koji jako naglašava razliku vjernika od „svijeta”! Biti u „svijetu”, a ne biti kao „svijet” jako je teško. To je velika opasnost za sve vjernike, a osobito za Boga posvećene osobe. Jako je teško znati držati granicu! Zato je dobro uvijek nositi svećenički znak, kolar.

Zvonik: Može li svećenik u mirovini služiti Bogu i ljudima? Kako sada vidite svoju svećeničku službu?

Mons. Bela Stantić: To možda s jedne strane ovisi o fizičkom i psihičkom zdravlju umirovljenika. Meni je Gospodin dao, barem do sada, oba. I fizički sam još donekle pokretan (Bogu hvala, mogu voziti auto), a pomalo pomažem i župnicima i franjevcima. To me jako veseli! Dokle? Ne znam! Do volje Božje! Također se trudim puno moliti za našu biskupiju, na čelu s našim biskupom mons. Franjom, skupa s našim svećenicima,

Mladim svećenicima bih savjetovao da ne zaborave siromahe! Iako postoje razne civilne institucije, iako imamo Caritas, još uvijek dotekne za župu i župnika takvih o kojima nitko ne misli. Meni je bilo pravilo: Ako se moj vjernik nađe u siromaštvu i nevolji, pa se ne sjeti svoga župnika, onda sam svoje zvanje zatajio

redovnicima, redovnicama i vjernicima. Primjećuje se kriza zvanja, osobito kod redovnica, a i naše sjemenište „Paulinum” je prazno. Dakle, na tom trebamo svi raditi, kako svjedočenjem tako molitvom i dobrim odgojem svoje djece. To nam i Gospodin Isus poručuje: *Molite Gospodara žetve, da pošalje radnika u žetvu svoju. Jer žetva je velika, a radnika malo!* Također, molim naše mlade roditelje i odgojitelje da budu velikodušniji u

Mons. Bela Stantić: Ne znam jesam li išta tomu pridonio, ali sam silno sretan što sam iz moje župe „dobio” što svećenika, što redovnika, pet mladih svećenika: vlč. Miroslava Orčića, vlč. Gorana Vilova, vlč. Sinišu Tumbasa Loketića, te preko Neokatekumenskog puta vlč. Željka Evetovića, a kao redovnika salezijanca vlč. Ivu Šokčića.

U svojoj rodbini imam rođenu sestru s. Brigitu, dominkanku. Najstarija sestra Kata je između svoje desetero djece dobila sina, vlč. Franju, i redovnicu dominikanku s. Bernardicu Ivanković. Brat Antun je od četvero djece, jedinog sina, vlč. dr. Marinka Stantića darovao Bogu za svećenika. Brat Stipan Stantić je dobio unuka vlč. Tomislava Vojnića Mijatova. A sestra Kata je bogatija još za dva unuka: vlč. Josipa Štefkovića i mons. mr. Mirka Štefkovića, novog zrenjaninskog biskupa. Treba li mi većeg dara? Svaki dan se molim Bogu za njih da ustraju i budu mladim naraštajima primjer i poticaj! Svjestan sam da su i meni mnogi izmolili milost zvanja i ustrajnosti. Neka im Gospodin naplati!

Dakle, nakon 60 godina svećeništva, ostaje mi samo zahvaljivati! „Što imaš, a da nisi primio”, pita sveti Pavao. Zato se baš i trebam više bojati, jer sam jako puno milosti primio, a tko je više primio, od njega će se više tražiti! Na kraju, mladima želim poručiti da sam sretan svećenik! Jer to je najveća milost koju Gospodin Bog daje ljudima na zemlji! Doživjeti milost kod svete mise, u ime Isusovo mogu reći: „Uzmite i jedite: Ovo je tijelo moje...”. Tijelom Isusovim i Njegovom presvetom krvi hraniti čovjeka... U svetoj ispovijedi reći: „Ja te odrješujem od grijeha tvojih u ime Oca i Sin i Duha Svetoga...!” I sve ostale milosti dijeliti ljudima, za jednog grešnog čovjeka najveća je čast i milost. Ja sam ju imao! Neka je za to hvala i slava Isusu Kristu, po kojem sam bezbrojne milosti dobio! Zato kličem: Velika mi djela učini Gospodin! Radujemo se i kličimo njemu, aleluja!

Sretan sam svećenik! To je najveća milost koju Gospodin Bog daje ljudima na zemlji! Puno sam milosti primio, a tko je više primio, od njega će se više tražiti

prihvatanju djece. (Usput, ako mi je slobodno reći, da je s. Brigita Stantić, moja sestra, deveto, a ja deseto dijete mojih roditelja.) Možda je Gospodin zato iz naše šire obitelji pozvao šest svećenika i dvije redovnice! Hvala mu!

Zvonik: Kojih uspomena se rado prisjećate tijekom svog svećeničkog poziva? Možete li neku izdvojiti za naše čitatelje?

Razgovor s mons. Stjepanom Beretićem, katedralnim župnikom u Subotici o 50. obljetnici svećeništva

Želim biti na radost narodu i svećenicima

Mons. Stjepan Beretić rođen je u Somboru 1947. godine, gdje je završio osnovno školovanje. Po završetku gimnazije u biskupijskom sjemeništu „Paulinum“, studij teologije je završio na zagrebačkom Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Polaganjem ruku tadašnjeg subotičkog biskupa Matije Zvekanovića, za svećenika je zaređen 17. veljače 1974. godine u crkvi Presvetoga Trojstva u Somboru. Kao župni vikar djelovao je u Župi svetih anđela čuvara u Kanjiži i u stolnoj Župi sv. Terezije u Subotici. Bio je upravitelj, pa i župnik u Baču, te upravitelj župa u Tovariševu i Deronjama. Od 1985. godine je župnik stolne bazilike sv. Terezije u Subotici, a dvije godine je upravljao i Župom svetih apostola na Kelebiji.

Osim svojih župničkih dužnosti, obavlja i brojne službe u biskupiji. Bio je dekan dekanata Subotica – Stari grad, arhiepiskop Podunavskog, Bačkog i Stolnog (katedralnog) arhiepiskopata. Sveti otac Ivan Pavao II. ga je 30. prosinca 1998. godine imenovao naslovom kapelana Njegove Svetosti.

Dugi niz godina je biskupijski savjetnik, a u par navrata i biskupski vikar. Djelovao je i u više biskupijskih vijeća. Obavljao je brojne službe, te je i predavač na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije. Pisao je za Katolički list *Bačko klasje*, redovito piše za Katolički list *Zvonik*, jedan je od prvih članova, a jedno vrijeme je bio i predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“. Bio je urednik, a još uvijek je suradnik *Subotičke Danice*, sastavio je molitvenik *Slava Božja*, napisao je i priredio brojne knjige. Puno je istraživao i radio da se sačuva povijest župe i Crkve u Bačkoj općenito, a to dokazuje i njegova posljednja knjiga *Prilozi za povijest Katoličke Crkve u Bačkoj*.

Mons. Beretić je podnio odreknuće od službe (što je obveza nakon navršenih 75 godina života), a kako je jednom rekao još uvijek je u „produljenom boravku“

Zvonik: Ove godine, 10. veljače, u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske proslavili ste 50 godina svećeništva. Kako danas vidite svoj poziv?

Mons. Stjepan Beretić: Hvala Bogu i dobrim ljudima. Molitve su me nosile. Toliki ljudi mole za svećenike. Molili su i mole za mene. Odrastao sam u Somboru gdje sam u školi zaista puno pretrpio zato što sam katolik. Dragi Bog, Crkva i njezini članovi su zajedno sa mnom bili česti predmet poruge. I zato sam volio našu Katoličku Crkvu. Crkva je bila i ostala velika vrijednost i u očima svojih neprijatelja. Unatoč izrugivanju, volio sam ministrirati i u župnoj i u karmelićanskoj crkvi. U to vrijeme su se vjernici u velikom broju okupljali u crkvi. Bio je zanosan osjećaj pripadati tako živoj zajednici. Oduševljavao me moj gorljivi župnik, brojni kapelani, pobožni karmelićani, dobre časne sestre Naše Gospe, Kćeri milosrđa, uršulinke...

Zvonik: Geslo Vaše mlade mise bilo je „Na meni je Duh Gospodnji, jer me pomaza. Poslao me je da donesem Radosnu vijest siromasima“. Što vas je oduševilo da postanete svećenik i jeste li ostvarili sve ono što ste zacrtali prije 50 godina?

Mons. Stjepan Beretić: I danas mislim da je zadaća i svećenika i vjernika da pronose radost Isusova evanđelja. Katolički svećenik i svaki vjernik pozvani su biti na radost ljudi s kojima žive. Imali smo pobožnog bogoslova, Aleksandra Lukića. Njega sam kao đak osmog razreda pozdravio za mladu misu. Doživio sam mladu misu isusovca Ivana Pavla Strilića. Radovao sam se što sam mogao ministrirati s desetinama ministranata. Sve me to oduševljavalo. Jedva sam čekao da se svrstam među sjemeništare. Četiri godine u sjemeništu bile su za mene godine radosti. Malo sam ostvario od

Naši bogoslovi su talentirani, dobri mladi vjernici zauzeti za Crkvu. Koliko god ih imali – veliki su dar Velikog svećenika. Ipak, za duhovna zvanja treba još više moliti. Puno može žarka molitva pravednika. Neka naši svećenički kandidati rastu kao ljudi rada i molitve – dat će nam Bog vrsne svećenike. I samo da ostanu radosni. Bit će zvanja uvijek. Bog se i danas stara za Crkvu

onoga što sam zacrtao prije 50 godina. Možda zato još živim, da još ponešto ostvarim. Želim biti na radost narodu i svećenicima.

Zvonik: Bili ste dugogodišnji suradnik Katoličkog lista *Bačko klasje*, redovito pišete za Katolički list *Zvonik*, jedan ste od prvih članova Katoličkog društva „Ivan Antunović”, pa i predsjednik društva, bili ste urednik i suradnik *Subotičke Danice*, sastavili ste molitvenik *Slava Božja*, a tu su i brojne knjige koje ste napisali i priredili. Puno toga ste istraživali i radili da se sačuva povijest ove župe, Crkve, pa i povijest ovih prostora i našega naroda. Odakle inspiracija i volja za takvim radom?

Mons. Stjepan Beretić: Za sve što sam pomalo radio, nadahnuće i podršku nalazio sam u pokojnom profesoru Antunu Ivandiji, u mom župniku Ivanu Jurigi

Molitve su me nosile. Toliki ljudi mole za svećenike. Molili su i mole za mene. Odrastao sam u Somboru gdje sam u školi zaista puno pretrpio zato što sam katolik. /.../ Unatoč izrugivanju, volio sam ministrirati i u župnoj i u karmelićanskoj crkvi. U to vrijeme su se vjernici u velikom broju okupljali u crkvi. Bio je zanosan osjećaj pripadati tako živoj zajednici. Oduševljavao me moj gorljivi župnik, brojni kapelani, pobožni karmelićani, dobre časne sestre Naše Gospe, Kćeri milosrđa, uršulinke...

i starijim svećenicima. Oni su me nagovarali, oduševljavali i poticali. Kada sam prije par godina rekao jednoj svojoj rođaci da sam dosta radio, neka sada rade mlađi, ozbiljno me je prekorila uz pitanje što ću raditi kada ne budem ništa radio. Možda sam nastavio i zbog sestrinog prigovora. I kada mi teško padne, pišem.

Zvonik: Proslavili ste zlatni jubilej, a 16. srpnja će se navršiti 39 godina kako ste župnik u katedrali.

Impozantne brojke. Što je posebno obilježilo vaše upravljanje Župom svete Terezije Avilske?

Mons. Stjepan Beretić: Ova četiri desetljeća su obilježena sa šest mladih misa. Između mojih učenika na župnom i školskom vjeronauku, osim svećenika gledao sam kako rastu dvije dominikanke, jedan salezijanac, jedna karmelićanka. To su najradosnije točke moga boravka u ovoj župi. Zahvaljujući i marljivim kapelanima imamo divne ministrante. Do danas sam aktivan u župnom vjeronauku. Radovao sam se i što smo uspjeli obnoviti orgulje, zaštititi bogate vitraje, urediti rasvjetu katedrale. Uspjelo se obnoviti petinu katedrale izvana, nabaviti nove prozore, koji će se ugraditi u zvonike. A pukotina na pročelju katedrale boli.

Zvonik: Svjedoci smo slabog odziva duhovnih zvanja, kako to komentirate i što su po Vama uzroci takvog stanja?

Mons. Stjepan Beretić: Ja to drukčije vidim. Naši bogoslovi su talentirani, dobri mladi vjernici zauzeti za

Crkvu. Koliko god ih imali – veliki su dar Velikog svećenika. Ipak, za duhovna zvanja treba još više moliti. Puno može žarka molitva pravednika. Neka naši svećenički kandidati rastu kao ljudi rada i molitve – dat će nam Bog vrsne svećenike. I samo da ostanu radosni. Bit će zvanja uvijek. Bog se i danas stara za Crkvu.

Zvonik: Nakon pedesetogodišnjeg pastoralnog iskustva, što biste poručili mlađim svećenicima?

Mons. Stjepan Beretić: Čuvajte nas starije svećenike. Molite za nas. Crkvi trebaju i mladi i stari. Gospa Bunarička je i danas u Crkvi. Neka nam Gospa Radosna isprosi radosne i dobre svećenike.

Nedjelja, 2. 6. 2024.

DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Pnz 5, 12-15; Ps 81, 3-8a.10-11;
2 Kor 4, 6-11; Mk 2, 23 – 3, 6

Čak i u dvadeset i prvom stoljeću ljudi imaju problema s nedjeljom kao danom posvećenom Bogu i bližnjem. Uloga nedjeljnog, pa i dnevnog odmora jest prestanak s redovitim ritmom obveza i opažanje stvarnosti oko sebe. Može se reći – prestanimo s redovitim dužnostima i osvrnimo se oko sebe. Život prolazi. Vidim li Božji dar? Vidim li Božju ruku i ljubav mojih bližnjih? „Sjeti se da si i ti bio rob u zemlji egipatskoj i da te odande izbavio Gospodin, Bog tvoj”. Znajmo uzvratiti i zahvaliti, i Bogu i čovjeku.

Nedjelja, 9. 6. 2024.

DESETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Post 3, 9-15; Ps 130, 1-8; 2 Kor 4, 13 – 5, 1; Mk 3, 20-35

U dosadašnjem tijeku Evanđelja po Marku, Isus čini mnoga čuda. Današnje evanđelje prvi puta stavlja pred nas nerazumijevanje Isusa, čak i kada je u pitanju njegova rodbina. Zapravo, nije to ništa čudno. Možemo reći da je Juda bio apostol koji nije razumio i prepoznao Isusovo djelovanje. Isus donosi novost u sve dijelove tadašnjeg života i nekima je to preteško za povjerovati.

Danas nije ništa drugačije – mnogi od nas smatraju se vjernicima, ali ne prepoznavamo Isusa i njegov potpis u našem životu. Nije važno koliko mislimo da smo bliski s Isusom, važno je koliko smo sposobni prepoznati ga.

Nedjelja, 16. 6. 2024.

JEDANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Ez 17, 22-24; Ps 92, 2-3.13-16; 2 Kor 5, 6-10; Mk 4, 26-34

U prisposobi o sjemenu koje samo raste slušamo: *Kraljevstvo je Božje kao kad čovjek baci sjeme u zemlju. Spavao on ili bdio, noću i danju sjeme klija i raste – sam ne zna kako. Čovjekova nemoć pred rastom zrna. Ako povučemo paralelu s kraljevstvom Božjim u našem vremenu i svakodnevnicima, možemo reći – mogu biti ugodna ili mučenička vremena za Crkvu, vremena moje vjernosti ili nevjernosti Bogu, Bog i dalje djeluje. Božje kraljevstvo se širi i mi smo gotovo nemoćni pred tim. Bogu hvala što je tako. Da ovisi o nama, ne bi baš daleko stiglo.*

Nedjelja, 23. 6. 2024.

DVANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Job 38, 1.8-11; Ps 107, 23-26.28-31; 2 Kor 5, 14-17; Mk 4, 35-41

Današnje evanđelje svatko od nas svakodnevno može imati pred očima. Oluja na otvorenom moru ima za apostole malo šire značenje, osim straha od utapanja. Naime, more je simbol nevolje, zla, neprijatelja. Za njih to ne bi bila obična smrt, tragedija od prirodne katastrofe. Za njih bi to bio poraz pred zlom. Isus sve sažima u dva pitanja: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?”

Zlo se nekada čini nepobjedivim, nadmoćnim. Nije nas strah samo za nas, nego i za svijet i ljude oko nas. Budućnost dovodimo u pitanje. Isusova pitanja su ista: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?”

Sakramenti kršćanske inicijacije (VI. dio)

Struktura obreda krštenja (II. dio)

U prethodnom nastavku došli smo do dijela u kojem cijela zajednica aklamacijom potvrđuje ispovijest svećanima riječima: „To je vjera naša. To je vjera Crkve. Njom se dičimo. Nju ispovijedamo u Kristu Isusu Gospodinu našem”.

ČIN KRŠTENJA

Nakon ispovijesti vjere vrši se bitni ili glavni božanski ustanovljen obred, podjeljuje se sveti sakrament krštenja koji se vrši uranjanjem ili polijevanjem. Voda i zaziv Presvetog Trojstva jest znak koji izražava ono što sakrament sadržava. Tim činom krštenik je očišćen od grijeha, postaje dionik Kristova pashalnog otajstva, potvrđuje ispovjedu vjeru i pripaja se Božjem narodu novoga saveza. Krštenik je opečaćen Duhom Svetim, utisnut mu je neizbrisiv karakter (zato se krštenje ne može i ne smije ponavljati), osposobljuje ga za službu Bogu i suobličuje Kristu, Velikom svećeniku, te ga čini dionikom njegova svećenstva (kod krštenja to je predoznačeno mazanjem krizmanim uljem).

Roditelji i kumovi su uz krsni zdenac te im krstitelj još jednom postavlja pitanje žele li da to dijete bude kršteno u maloprije ispovjedu vjeri. Na njihov pozitivan odgovor krstitelj krštava dijete trostrukim uranjanjem ili polijevanjem izgovarajući trinitarnu formulu. Ovdje je važno naglasiti da je ta formula strogo određena i ne smije se ni u jednom zarezu ili riječi mijenjati. Naime, otkriveni su brojni slučajevi nevaljano podijeljenog sakramenta krštenja jer je krstitelj koristio riječi, primjerice: *Mi te krstimo u ime Oca i Sina i Duha Svetoga*. Nije jasno tko je taj „mi”? Čini se da onda tim izrazom i roditelji i kumovi podjeljuju sakrament svome djetetu, što niti dogmatski niti liturgijski ne stoji. Prema tome, mora se strogo uzeti forma naznačena u Obredniku krštenja: (*ime djeteta*), *ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga*. Ovo se traži i pri krštenju u nuždi.

Druga pojedinost je obnavljanje starog obreda uranjanja kojem se daje prednost pred polijevanjem. Ta ritualna gesta ima duboko značenje u svjetlu pavlovskog nauka o krštenju koje je sudjelovanje u smrti, pokapanju i uskrsnuću Kristovu. Tako učinjen obred vjernicima pomaže da jasno uoče kako je ta stvarnost izražena činima i riječima. Ako se krsti polijevanjem, prikladno je da majka ili otac drži dijete na rukama, premda je u nas najčešća praksa da kum drži dijete u tom času (o kumstvu više govora u narednim prilogima).

MAZANJE KRIZMANIM ULJEM

Mazanje svetom krizmom slijedi neposredno nakon uranjanja ili polijevanja vodom. To je jedan od najstarijih obreda. No, ovdje moramo doznačiti da mazanje krizmanim uljem ne znači da je dijete također i krizmano. U času krštenja djeteta, pomazanje krizmom izražava krštenikovo pridruženje proročkom i kraljevskom Kristovom svećeništvu (u staro vrijeme, svećenici su se pomazivali, nalazimo brojne primjere toga u Starom zavjetu). Pomazuje se čelo ili vrh glave krštenika. Znakovitost bi bila veća kad bi se ulje izlivalo na glavu (kako je to danas zadržano jedino još kod biskupskog ređenja).

DOPUNSKI OBREDI KRŠTENJA

Pri sakramentu krštenja, kao i pri drugim sakramentima, razlikuju se nepromjenjivi dijelovi koji su božanski ustanovljeni te promjenjivi dijelovi koji su nastali tijekom vremena i koji se mogu mijenjati (ili izostaviti ukoliko postoji takva potreba). Svrha tih dopunskih obreda bila je da se što bolje shvati značenje bitnog i središnjeg čina krštenja i protumači božanska milosna stvarnost krštenja.

A) *Odijevanje bijelom haljinom*. Bijela odjeća znak je proslavljenog Krista i novog života krštenika u kojega se po krštenju obukao, kojega treba sačuvati i nositi neokaljanog sve do vječnog života. Druga boja nije dozvoljena. Znak bi bio najpotpuniji kada bi se bijelom haljinom dijete obuklo (u nas se uglavnom haljina postavlja na dijete). Možda čak da i sami roditelji (kumovi) izrade haljinu za svoje dijete? Bilo bi lijepo da tu haljinu, kao i krsnu svijeću, dijete ponese kući i sačuva kao spomen na primljene milosti.

B) *Pružanje zapaljene svijeće* i popratne geste i riječi zaista su jasni u svom simbolizmu. Krstitelj pali krsnu svijeću s uskrsne (koja se izvan vazmenog vremena nalazi uz krstionicu) i pružajući govori roditeljima i kumovima: „Primate svjetlo Kristovo!”. Taj simbolički obred povezuje se s kontekstom pashalne stvarnosti. Krštenici se krštenjem uključuju u Kristovo pashalno otajstvo: „s njim su umrli, ukopani i uskrsli te primaju duh posinjenja”. Bilo bi hvalevrijedno kada bi se ta ista svijeća sačuvala i ponovno upalila prigodom obnove krsnih obećanja prigodom prve pričesti, krizme, vjenčanja, pa i u času umiranja.

C) *Efata*. Krstitelj dotiče uši i usta djeteta izgovarajući prigodne riječi kojima *otvara* („efata”) krštenikove uši, da mogu slušati riječ Božju te usta, da može tu istu riječ navješćivati. Taj čin, koji je u starom obredu bio egzorcizam, vršio se prije krštenja. Ako je više krštenika doticanje se ispušta, a formula se izgovara u pluralu jedanput za sve. Ovime je završen središnji čin krštenja djeteta.

Pismo Efežanima

(III. dio 3. – 4. pogl.)

Čovjek svih generacija volio je istraživati neke „tajne” ovoga ili božanskog svijeta. „Istraživati” je značilo prisvojiti skrivene sile i koristiti ih za poboljšanje života. U principu, ta zamisao i ta želja nisu loše. Svatko ima pravo boljim učiniti svoj zemaljski život. Ali pri konkretiziranju te želje, čovjekove misli i djela znaju se izroditi, osobito po sebičnosti. Još nešto, ne postoji nikakva natprirodna tajna. Čovjek zna tajiti neke stvari, ali sv. Pavao kaže da ima dužnost objaviti da su pogani subaštinci i „sutijelo” i sudionici obećanja u Kristu Isusu – po evanđelju (3, 6). Dalje nastavlja: *U njemu /u Kristu/ s pouzdanjem po vjeri u njega, imamo slobodan pristup* (3, 12).

Nema nikakvih tajna, osim površnih ljudskih: osobnih, u politici, ekonomiji, u nekim intrigama, itd... Sve je to mizerno, ponižavajuće, jer ne diže čovjeka ni moralno ni u vjeri. Adam samo u ovim posljednjim kategorijama može rasti. Sveti Pavao je sluga onoga koji čovjeka gradi iznutra. Jedina prava tajna je postojala u planu nebeskog Oca, a to je utjelovljenje Sina, smrt i uskrsnuće njegovo, kojim je spasio čovječanstvo od vječne smrti. Ta tajna nije otkrivena po riječima, po Bibliji, nego po pojavi jedne osobe, Isusa Krista, koga opisuje sveti tekst. Ta objavljena tajna ima svoju divnu funkciju: „Da vam dadne prema bogatstvu svoje slave da u svojoj nutrini njegovim Duhom postanete jači i snažniji.” Jači u vjeri i u moralu.

Božja namjera je bila tajna pred svim narodima, i pred Židovima, ali sada je otkrivena: hodala je zemljom, a poslije uskrsnuća, u beskrvnoj žrtvi: „Imamo udjela u istom obećanju...” – ne po riječima, nego po onome koji po sakramentima ostaje uvijek s

nama. Bog nije poslao svoju „tajnu” posebnim ljudima, nego svima koji žele pratiti Uskrsloga.

Kršćanstvo je vrlo jednostavno: *Nastojte sačuvati jedinstvo duha svezom mira* (4, 3) – tj. *sa strpljivošću podnosite jedni druge u ljubavi* (4, 2). Nisu tajne čuda, neki nerazumljivi događaji, nego odanost prema bračnom drugu, obitelji, znancima, kolegama na radnome mjestu, kojima hoćemo i znamo podići život. Svaki dan – neke sadržajne riječi, geste, manje ili veće žrtve. Tajna je otkrivena, svakomu pristupačna i ostvariva. Bog nikada

nije radio na tome da čovjeku bude sve teže i teže ući u kraljevstvo nebesko, nego baš suprotno: da bude sve lakše, radosnije, plodonosnije. *Obučiti novog čovjeka, po Bogu stvorena u pravednosti i svetosti istine* (4, 24). Sveti Pavao zna da u sebi nosi prvog obnovljenog čovjeka, Isusa, zato je i u njemu velika snaga, jer je od progonitelja kršćana postao navjesticom Uskrsloga. Slično: svaki vjernik ima u sebi obnovljenog Čovjeka, zato ima snagu svaki dan napredovati u vrednotama i pomagati drugima da se obnove u jednostavnim, ali plemenitim djelima.

Pismo Efežanima ukazuje na jedini put kojim možemo obogatiti osobni i tuđi život. Taj put ne prolazimo sami, u nekakvom strahu: „Snađi se!” Imamo

pratitelja, Bogočovjeka, i dobra djela, vođeni vjerom u njega. Adamu daju takvo bogatstvo koje ne gubi ni u trenutku smrti, nego nosi pred Ocem s onim koji mu je pokazao najdublju tajnu života: činiti dobro – trajno, svjesno, znajući da ono ostaje i u savjesti, kao stup duboke radosti, a time ostaje i u nebu kao čovjekova vrednota, jer je Otac isto to činio po svome Sinu na zemlji, i sve to blago u njemu – u trenutku uskrsnuća – podigao u nebo.

Bog nije poslao svoju „tajnu” posebnim ljudima, nego svima koji žele pratiti Uskrsloga. /.../ Nisu tajne čuda, neki nerazumljivi događaji, nego odanost prema bračnom drugu, obitelji, znancima, kolegama na radnome mjestu, kojima hoćemo i znamo podići život. Svaki dan – neke sadržajne riječi, geste, manje ili veće žrtve. Tajna je otkrivena, svakomu pristupačna i ostvariva

Božanski sklad i sotonski razdor

(Post 3, 9-15; Mk 3, 20-35)

ZMIJA ME PREVARILA

Radnja starozavjetnog odlomka iz Knjige Postanka odvija se u Edenskom vrtu. Nakon što je na nagovor zmije i svoje žene jeo od ploda sa stabla spoznaje dobra i zla, Adam se skriva pred Bogom. Adam se pred Bogom osjeća gol – srami se. No ne skriva se čovjek samo u sigurnost žbunja, nego se skriva iza leđa svojoj ženi, a ona čak nalazi skrovište u izgovoru da ju je zmija nagovorila na neposlušnost Božjoj riječi. Neposredno nakon čina uzimanja ploda sa stabla, Bog ne odbacuje i ne istjeruje čovjeka iz Edenskog vrta. Dapače, Bog i dalje razgovora s Adamom i njegovom ženom. Razlog izгона iz Edenskog vrta opisan je u Adamovom postupku prebacivanja svoje krivnje na ženu i optuživanja Eve za svoju pogrešku. To isto čini i žena. Odgovornost za svoju pogrešku prebacuje na zmiju. Upravo u tom prebacivanju odgovornosti, proglašavanju drugih krivima za vlastite pogreške, događa se razdor između Boga, ljudi i cijelog stvorenog svijeta. Niz prebacivanja odgovornosti na drugoga dovodi nas na koncu traženja krivca za stanje u svijetu i do samog Boga. Bog je stvorio ljude i dao im slobodu, pa time i mogućnost pogreške. Stoga bi se kao posljednjeg i krajnjeg krivca za ulazak grijeha u svijet moglo proglasiti samog Stvoritelja svijeta i ljudi.

IZVAN SEBE JE

No, ideje koje izlaže odlomak Knjige Postanka u izvješću o prvom grijehu bitno su drugačije od naših konstrukcija i pogrešnih vjerovanja. Ono što je Isus naučavao također je bilo iznenađujuće drugačije od očekivanoga. Isus je tumačio Božju riječ o podrijetlu zla u svijetu suprotno uvjerenjima ljudi njegova vremena. Bio je to sasvim novi nauk te su glasine koje su o Isusu kružile okolicom uvjerile i njegovu najbližu obitelj kako s Isusom „nešto nije u redu”. Povjerovali su da je opsjednut, da nije pri sebi, i da je u najmanju ruku „lud”. U to se vrijeme smatralo kako su psihičke bolesti posljedica djelovanja Sotone, a neprimjereno se ponašanje držalo stanjem „opsjednutosti zlo-duhom”. I doista, Isus se ponašao i tumačio Božju riječ krajnje čudno i neuobičajeno. Religiozni vođe Isusovog vremena, Isusova rodbina i njegovi najbliži, vjerovali su da svijet ne može biti drugačiji nego su ga oni doživljavali. Znoj, muka, bol i patnja nužna su

sastavnica stvarnosti bez koje svijet ne može postojati. Borba za nadmoć, grabež za vlašću, žudnja za imanjem, podmetanja, spletke, svađe, krađe, pa čak i ubojstva osnovna su oznaka poznatog svijeta. Tu se ne može ništa učiniti. Život je takav. Ljudi su grešni. Nije moguće išta promijeniti.

NEOPROSTIVI GRIJEH

Skloni smo i mi danas odgovornost za razne oblike krize koji pogađaju nas same i ljude oko nas prebaciti na druge ljude: bankare, političare, vlastodršce, bogataše... Skloni smo na koncu za stanje svijeta i stanje u našem životu optužiti našeg vlastitog bračnog druga, našu djecu, naše mlade, prijatelje, sugrađane i suseljene. Mislimo da je svijet mjesto vladanja zla i grijeha, rata i nasilja i da se ta stvarnost ne može promijeniti čin je prebacivanja odgovornosti i krivnje na Boga i druge ljude. To je čin grijeha protiv Duha Svetoga. Smatrati da smo nemoćni i previše oštećeni grijehom kako bismo svijet učinili mjestom spasenja i blagostanja neoprostivo je stanje. Prenositi uvjerenja nemoći i grešnosti na svoje potomstvo je u nebo vapijući grijeh koji niti jednom ljudskom naraštaju ne može biti oprošten.

TKO SU MAJKA MOJA I BRAĆA MOJA?

Isus proglašava kako je upravo u tome sotonska zamka koja uništava čovjeka. Isus naviješta da nije volja Božja da ljudi pate. Nije volja Božja da ljudima nema spasa. Nije volja Božja da su ljudi grešni. Nije volja Božja da ljudi izrabljuju zemlju i grabe njezina bogatstva samo za sebe. Nije volja Božja da se ljudi nadmeću jedni nad drugima. Nije volja Božja da se muž i žena nadmudruju tko je glavni u kući. Volja je Božja živjeti u obiteljskim odnosima služenja i poštovanja. Volja je Božja biti na korist jedni drugima i čuvati svijet od nesklada. Volja je Božja blagostanje i mir sa svim stvorenjima. Oni koje Isus prepoznaje i priznaje svojom obitelji ne smatraju se nemoćnima pred silom grijeha. Oni ne skrštaju ruke i besposleni sa stavom prepuštanja struji uobičajenih mišljenja i postupanja govore: „Božja volja!” nego čine ono što mogu u okolnostima života u kojima se nalaze. Oni zemlju i ovozemaljski život već sad čine mjestom Božje blizine, mjestom i prostorom spasa – rajskim vrtom kojim Bog i čovjek zajedno hodaju.

Vjera – smisao ljudskoga postojanja (II.)

Za razliku od promišljanja u prethodnom broju *Zvonika*, kada smo govorili o naravnoj vjeri, nasuprot naravnom povjerenju – vjera promatrana s nadnaravnog gledišta svoj temelj pronalazi u transcendentnome, u onome što nadilazi naša ljudska umovanja. Iako živimo u suvremenom, pluralnom društvu te se susrećemo s različitim mišljenjima, u konačnici svi u nešto vjeruju. Oni koji ne vjeruju u Boga, vjeruju u neke „više sile”, svojim prijateljima, svojoj intuiciji, u bolje sutra. Može se stoga reći da je traganje za istinom bitno obilježje vjere, a koja često sa sobom donosi nadu i ljubav. Naime, čovjek koji vjeruje ujedno se i nada, a, nadajući se nečemu i ljubi. Vratimo li se na vremena prvih kršćana, uočava se da su oni svoju vjeru u Boga svjedočili krvlju, autentičnim navještajem Božje riječi, a nadasve su se prepoznavali po tome koliko se međusobno ljube. U današnjem društvu mogli bismo se zapitati koji je smisao vjere. Ponekad se čini da, iako se društvo većinom izjašnjava kao kršćansko, pojedinci olako zataje svoju vjeru za prestiž i slavu koju svijet nudi. Za pravilno shvaćanje vjere iznimno je važno kakvu sliku imamo o Bogu, odnosno u kakvog Boga čovjek vjeruje. „Dok izgovaramo *Vjerovanje*, mi kršćani započinjemo ovim riječima: ‘Vjerujem u Boga Oca’. Pokazujemo li djetetu Boga Oca, Boga koji ga nadahnjuje da živi kao dijete?...”¹ Istinska se vjera rađa iz „susreta s Bogom živim, koji nas poziva i otkriva nam svoju ljubav, ljubav koja nam prethodi i na koju se može osloniti jer u njoj nalazimo sigurnost i na njoj možemo graditi svoj život.”²

Kršćanin je pozvan iznova otkriti novosti svoje vjere i njezinu prosudbenu snagu prema kulturi što

Vjera je zahtijevana krepost, ali istovremeno čovjeku daje sigurnost, oslonac i radost. Vjernik je osoba koja ne slijedi vlastite stavove nego je u svakom trenutku spremna prihvatiti Božju volju. /.../ Naš Bog nije daleki Bog, On je ovdje i sa nama i u svakom trenutku, i samo snagom kreposti vjere to možemo razumjeti

prevladava. Vjera posjeduje moralni sadržaj, ona stvara i zahtijeva angažman dosljedan životu, podupire i usavršava prihvaćanje i održavanje Božjih zapovijedi. Uz pomoć moralnoga života ona postaje ispoviješću, ne samo pred Bogom nego i pred ljudima, postaje svjedočanstvom.³ Vjera je zahtijevana krepost, ali istovremeno čovjeku daje sigurnost, oslonac i radost. Vjernik je osoba koja ne slijedi vlastite stavove nego je u svakom trenutku spremna prihvatiti Božju volju. Iako nam se govor o vjeri čini apstraktnim i dalekim, jer obično mislimo na Boga koji je negdje daleko od nas u onostranosti, riječ je upravo o suprotnome. Naš Bog nije daleki Bog, On je ovdje i sa nama i u svakom trenutku, i samo snagom kreposti vjere to možemo razumjeti. U svetoj euharistiji čujemo riječi „tajna vjere”, pitajmo se u čemu je ta tajna, hoće li nam ostati nepoznanica ili ćemo je polako u životu razotkrivati? Ne treba nas iznenaditi da čovjek vjernik, iako gleda u budućnost s pouzdanjem, ipak živi u stanju nemira i nespokoja. A vjera je ona koja daje čovjeku mir. Trudimo se svakodnevno otkrivati svoju vjeru, trudimo se češće prignuti koljena u stavu poniznosti pred Svevišnjim i svaki trenutak našega života bit će nam radosniji i ispunjeniji.

¹ FRANJO, *Vjerujem, vjerujemo. Promišljanje o korijenima naše vjere*, Verbum, Split, 2020., 15. – 16.

² FRANJO, *Lumen Fidei. Svjetlo vjere*, enciklika, Dokumenti, 162., Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2013., br. 4.

³ Usp. IVAN PAVAO II., *Veritatis Splendor. Sjaj istine*, 1993., Enciklika o nekim temeljnim pitanjima moralnog naučavanja Crkve, Dokumenti, 107., Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1998., br. 88. – 89.

Koji Bog je pravi?

Velečasni, jesu li sve religije jednake? Imam dojam da se sve stavlja pod isti „koš“ i da je najvažnije biti čovjek. Molim vas da nam malo pojašnjete ovo. Hvala vam. Z. Č.

Poštovani čitatelju, u pravu ste glede vaše konstatacije – najvažnije je biti čovjek. Ali što znači biti čovjek? Koje je mjerilo određivanja čovječnosti? Što znači biti dobar čovjek i kakve veze religija ima s tim? Pokušat ću biti što jasniji i sažetiji.

SVE RELIGIJE VODE ISTOM „BOGU“

Vlada mišljenje: svi vjerujemo u istoga Boga. Pa opet ona, važno je biti dobar čovjek. Sve ove krilatice imaju svoje misaone predstavnike na svjetskoj intelektualnoj i religijskoj sceni, koja itekako formira misaoni koncept čovjekove svakodnevnice. Po plažama, kafićima, emisijama, serijama, filmovima propagiraju se ovakvi stavovi nadahnuti Paulom Koeljom i Mahatmom Gandhijem. Pogledajmo što oni kažu: „Sve religije vode istom Bogu i sve zaslužuju isto poštovanje” i „Sve religije su različiti putovi koji se slijevaju u istu točku. Zašto je bitno koji put uzimamo ako svi dolazimo do istog cilja?” Ali o kojem „Bogu” mi govorimo?

BOG IZAKOV, BOG ABRAHAMOV, BOG JAKOVLJEV

Katekizam Katoličke Crkve nas naučava: Bog je Jedini: samo je jedan Bog. „Kršćanska vjera vjeruje i ispovijeda da je Bog jedan po naravi, suštini i biti” (KKC 200). Bog objavljuje svom narodu Izraelu svoje Ime. Izraelu se objavljuje postupno. Ali objava božanskog Imena Mojsiju u bogoočitovanju (teofaniji) gorućeg grma uoči Izlaska i Saveza na Sinaju pokazalo temeljnom objavom za Stari i Novi savez. Bog je živi. On je vjeran i milosrdan. Bog je Bog otaca, onaj koji je pozvao i vodio patrijarhe na njihovim putovanjima. Bog je vjeran i milosrdan koji se sjeća i njih i svojih obećanja, koji dolazi njihove potomke osloboditi iz ropstva (usp. KKC 203; 204; 205). Naš Bog je Osoba (ličnost) i on je Bog svima nama – osobama.

Kada vam kažu „jedan je Bog”, to je točna izjava, a kada vam nadodaju, „svi” mi vjerujemo u istoga Boga, to je pogrešna konstatacija.

GDJE JE PUNINA? GDJE JE ISTINA? TKO JE „PRAVI”?

Kristova Crkva nikada nije davala politički korektne odgovore, niti je ona u mogućnosti izreći nešto što nije od Krista. Pravi vjerovjesnici su surovi „dželiti” istine. A službeni stav je svjetionik narodu Božjem. Zato nas Crkva naučava: Crkva je sjedinjena s Kristom i po njemu posvećena; po njemu i u njemu ona također biva i posvećujuća. Sve djelatnosti Crkve teže, kao svom cilju, „prema

posvećenju ljudi u Kristu i proslavi Boga”. Samo je u Crkvi pohranjena „punina sredstava spasenja”. U njoj „po Božjoj milosti postižemo svetost”. U drugim religijama Crkva priznaje traženje, „još u sjeni i slikama”, nepoznatog ali bliskog Boga, jer on svima daje život, dah i sve drugo, i jer hoće da svi ljudi budu spašeni. Tako Crkva smatra sve dobro i istinito što se može naći u religijama „kao pripravu na evanđelje i kao dar Onoga koji rasvjetljuje svakog čovjeka da bi napokon imao život” (KKC 843). Ali, u svom religioznom vladanju ljudi pokazuju i granice i zablude koje u njima izobličuju Božju sliku (KKC 844). Bog je htio cijelo čovječanstvo skupiti u Crkvu svoju i ponovo ujediniti svu svoju djecu, koju je grijeh raspršio i zaveo.

Tako „izvan Crkve nema spasenja”, jer spasenje dolazi od Krista – Glave po Crkvi koja je njegovo Tijelo (usp. KKC 846), pa ipak svi oni koji bez svoje krivnje ne poznaju Krista i Crkvu mogu postići vječno spasenje u iskrenom traganju Bog te pod utjecajem milosti nastoje djelom ispuniti Njegovu volju koju su spoznali po glasu savjesti (usp. KKC 847).

Nauk spasenja obuhvaća i muslimane i Židove, jer se oni klanjaju Bogu jednomu i milosrdnom, koji će suditi ljude na sudnji dan. Jer priznaju Boga Stvoriteljem. Židovskom narodu pripadaju posinstvo, Slava i Savez, zakonodavstvo, bogoštovlje, obećanje; njegovi su i oci i od njih je, po tijelu, Krist (Rim 9, 4-5) (usp. KKC 839; 840).

BUDIMO LJUDI

Kao što vidimo, jedan je put kojim hodimo, ali su putovi po kojima lutamo. Božja milost naše zalutale staze i krivine ispravlja na Njemu svojstven način. Neki će reći kako Bog uspostavlja asimetrično jedinstvo, bogatstvo u različitosti, drugi pak da smo kao ljudi i suviše mlaki. Upravu su i jedni i drugi. Jer da imamo iskustvo Boga, njegove ljubavi i ljepote, naši životi bi bili Krstiteljev glas u pustinji svijeta. S druge strane, Bog dopušta naše sumnje, padove i lutanja ne bi li taj glas u oholosti postao glas osude drugima.

Mislim da u svijetu, ali i u ovoj našoj sredini u kojoj se nalazimo, trebamo kao ljudi ovo činiti, a ja kao svećenik sam prvi pozvan o tome ne samo govoriti nego konkretno izgrađivati, a to je: „Svi su narodi jedna zajednica; isti im iskon jer je Bog sav ljudski rod nastanio po svojoj površini zemaljskoj; svima je jedan posljednji cilj, Bog, čija se providnost i svjedočanstvo dobrote i naum spasenja protežu na sve (ljude), dok se svi ne sjedine izabrani u Svetom gradu” (Drugi vatikanski koncil; *Nostra aetate*, 1: AAS 58 (1966.) 740).

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Pričest

Svetoj pričesti trebamo uvijek pristupati s vjerom i ne dozvoliti da nas vid i okus prevare. Moramo si uvijek iznova posvijestiti da primamo živoga Boga, sam Život. U pričesti se događa intimno sjedinjenje Boga i čovjeka. Vjerujemo Isusovim riječima koje je izgovorio na oproštajnoj večeri. Za kruh koji su blagovali rekao je da je njegovo Tijelo, a za vino da je njegova Krv. Vjera i ljubav spram Isusa omogućuju nam da nas Isus pretvara u sebe. Vjera nam otvara um i srce za susret s uskrslim Gospodinom. No, spomenuti um ponekad nam zadaje i muku. Ne bismo li ponekad htjeli, za svaku sigurnost, dotaknuti Isusa, staviti prste na mjesto čavala koji su proboli njegovo Tijelo? Ali znamo da je Isus rekao Tomi: *Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju* (Iv 20, 29).

Sveta Terezija Avilska nam lijepo govori o ovome. „Ako vam je žao što ga ne vidite tjelesnim očima, znajte da nam to ne pogoduje, jer je posve drugo vidjeti ga proslavljenoga, negoli dok je hodao po svijetu. Nema toga tko bi to podnio, zbog naše slabe naravi, niti bi bilo svijeta, niti toga tko bi htio ostati na njemu, jer bi se, vidjevši tu vječnu istinu, vidjelo da su laž i varke sve stvari do kojih ovdje držimo. A vidjevši takvo veličanstvo, kako bi se usudila jedna jadna grešnica, kao ja, koja ga je toliko uvrijedila, biti tako blizu njega? Pod onim kruhom je pristupačan. Jer ako se kralj preruši, čini se da nam ne bi bilo teško razgovarati s njime bez tolikih uvijenosti i obzira; čini se da je to obvezan podnositi, jer se prerušio. Tko bi se usudio doći s takvom mlakosti, tako nedostojno, s toliko nesavršenosti” (*Put k savršenosti*, 34, 9).

Kada se pričestimo, trebamo ostati u društvu s našim Gospodinom. Nije stvar u tome da mislimo da moramo imati nadnaravna mistična iskustva nakon pričesti, viđenja ili slično. Primili smo božanskog

gosta. Svakom ljudskom gostu trudimo se posvetiti vrijeme, pa to moramo onda i božanskom. Sveta Terezija Avilska nas poučava: „Ali, nakon što primite Gospodina, budući da imate pred sobom samu osobu, nastojte zatvoriti tjelesne oči i otvoriti oči duše, te gledati u svoje srce. Jer ja vam kažem, i opet to kažem i mnogo puta bih to htjela reći, ako to budete činile svaki put kada se pričestite... da neće dolaziti tako prerušen – kako sam rekla – da se na mnogo načina ne bi razotkrio prema tome koliko ga želimo vidjeti; a toliko ga možete željeti, da vam se potpuno razotkrije” (*Put k savršenosti*, 34, 12). Ona za ovo traži i određeni napor. Govori kao o iskustvu neke druge osobe, ali zapravo govori o sebi: „Znam za tu osobu da je niz godina, premda nije bila jako savršena, kada bi se pričesćivala, ni više ni manje kao da je tjelesnim očima gledala kako ulazi u njezino prebivalište Gospodin, nastojala naprezati svoju vjeru koliko god joj je to bilo moguće, zato da se oslobodi svih izvanjskih stvari, jer je uistinu vjerovala da ulazi ovaj Gospodin u njezino skromno prebivalište, i ulazila bi s Njime. Nastojala je ovladati svojim osjetilima kako bi sva spoznala tako veliko dobro, hoću reći, da ne smetaju duši da ga prepozna. Zamišljala je samu sebe pred Njegovim nogama i plakala kao Magdalena, ni više ni manje, nego kao da Ga tjelesnim očima gleda u farizejevoj kući, pa da i nije osjećala pobožnosti, vjera joj je govorila da je zaista tamo” (*Put k savršenosti*, 34, 7).

Dragi brate i sestro, Isus sam kaže da je On kruh živi koji je sišao s neba (Iv 6, 51). Ne možeš vjerovati i živjeti od ovoga kruha, a da ne podigneš glavu prema nebu. *Gore srca!* Ako jedeš nebeski kruh, onda si prisiljen živjeti nebeski život. Tvoja domovina je na nebesima (Fil 3, 20).

Osjećaj zadovoljstva

Ljudska motivacija temeljena je na osjećaju zadovoljstva ili nezadovoljstva. Kada procjenjujemo da smo ispunili neku svoju važnu želju, osjećamo zadovoljstvo.

ISPUNJENI ZADOVOLJSTVOM

Često se osjećamo nagrađenima za ponašanja koja smo izveli, pa nakon toga slijedi prijatan osjećaj ispunjenosti i zadovoljstva. To svakako učvršćuje i dano ponašanje. Ipak, prijetnost traje kratko, samo onoliko koliko i svijest o tjelesnom fenomenu, jer je posljedica tjelesnog reagiranja. Prijatnost je posljedica psihičkog fenomena i zato ga smatramo osjećajem, dok je prijetnost više senzacija, osjet.

JESMO LI ZADOVOLJNI ILI SRETNJI?

Zadovoljstvo je u odnosu na sreću kvantitativno različito. Dok smo zadovoljni kada ispunimo želju, sreća se odnosi na ispunjenje veoma važne želje. Zato je sreća intenzivno zadovoljstvo. Nekada se pravi razlika između tihe sreće, zadovoljstva i afekta zadovoljstva koje je naglašeno, pa kažemo da smo npr. veoma sretni. Radost je osjećaj povezan s budućnošću, prijatno očekivanje događaja, ishoda koji će izazvati zadovoljstvo.

Kada činimo nekom nešto, mi činimo zadovoljstvo, sudjelujemo u ispunjenju neke njegove želje i time potvrđujemo odnos naklonosti. Izraziti zadovoljstvo nekada znači otkriti sponu s kojom je ono povezano, a kada se skriva, to se često čini jer se sakriva i intimna želja koju ne želimo pokazati u javnosti.

Kršćanski stav prema svakodnevnom životu može biti drukčije obojen jer, pored raznih izazova ili klonuća, osoba koja vjeruje u Krista umije i može osjećati zadovoljstvo u različitim njegovim oblicima

PRINCIP ZADOVOLJSTVA

Freud je govorio o konfliktu i tenziji koja karakterizira odrastanje u vidu duševnog sukoba. Naime, on govori o sukobu principa zadovoljstva i principa realnosti. Sukob onoga što se želi i onoga što se mora, što se ne smije. Socijalizacija djeteta ostvaruje se od prijatnosti i želje koje se smatraju neprihvatljivim, i traženja zadovoljstva u socijalno poželjnim aktivnostima, koje ne moraju biti nužno prijatne. Učeci odgađati želju, dijete konačno uči tolerirati frustraciju.

Ljubav se, međutim, ne može reducirati samo na zadovoljstvo. Osoba može voljeti nekoga i kada taj ne izaziva osjećaj zadovoljstva, kao što mogu prouzročavati zadovoljstvo i oni objekti ili osobe koje ne voli. Jedna od bitnih stvari odrastanja jest naučiti da sve što je prijatno nije nužno i dobro.

U kršćanskom stavu zadovoljstvo može biti isprepletano s unutarnjom vrstom radosti zbog budućnosti koju osoba ima i vjeruje da ima, a koja definira njegovu ispunjenost u nadi iščekivanja novoga života. Zato kršćanski stav prema svakodnevnom životu može biti drukčije obojen jer, pored raznih izazova ili klonuća, osoba koja vjeruje u Krista umije i može osjećati zadovoljstvo u različitim njegovim oblicima.

12. svibnja Sveti Leopold Bogdan Mandić

* 13. lipnja 1866. † 30. srpnja 1942.

Leopold Bogdan Mandić je rođen 13. lipnja 1866. godine u Herceg Novom kao sin Petra Antuna Mandića i Dragice Carević. Na krštenju je dobio ime Bogdan Ivan. Bio je dijete uzornog vladanja i dobrote prema vršnjacima i djeci. O njemu je kotorski biskup Kazimir Folani napisao da je „od najnježnijih godina davao primjer svake kreposti, jer je cijelom dušom nastojao oko kršćanske savršenosti”. Kada je stupio u novicijjat kapucinskog reda, poglavari su mu dali ime Leopold. Kapucinski samostan u Herceg Novom je bio u sastavu Venetske kapucinske provincije. Kao mlad redovnik istaknuo se velikom marljivošću, uzornim ponašanjem i pobožnošću, tako da su ga redovnički poglavari već 1884. godine primili u novicijjat.

Prve redovničke zavjete je položio 4. svibnja 1885. Nakon novicijata, filozofiju je studirao u Padovi. Tamo je 20. listopada 1888. položio svećane zavjete. Teologiju je studirao u Veneciji, gdje je zaređen za svećenika 20. rujna 1890. godine.

Već u najranijim godinama Leopold Bogdan Mandić osjetio je želju raditi na kršćanskom jedinstvu, osobito na jedinstvu između Istočne i Zapadne Crkve, kod čega je osobito mislio na crkveno jedinstvo slavenskih naroda. Zato je odmah nakon svećeničkog ređenja zamolio svoje poglavare da ga pošalju u domovinu, da se tamo posveti radu oko jedinstva. Poglavari ga nisu poslali u zavičaj, pa se Leopold sav dao apostolatu svete ispovijedi. Kao mladi svećenik Leopold je uvijek u duhu svetoga Franje prihvaćao svaki posao. Jedno vrijeme je djelovao kao gvardijan samostana Gospe od Zdravlja u Zadru, pa godinu dana u Kopru. U Rijeci je djelovao samo nekoliko dana tijekom 1923. godine. U Padovi je kao ispovjednik djelovao od 1906. do smrti 1942. godine.

ŽIVOT ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Žarko je želio sav život posvetiti radu za crkveno jedinstvo, a kad mu to nije bilo omogućeno, zavjetovao se da će jedinstvu kršćana posvetiti služenjem u

ispovjedonici. Svakoga čovjeka koji dođe k njemu na ispovijed primiti će kao istočnog kršćanskog brata. U postupku sa svakim pojedinim pokornikom staviti će svoju želju za jedinstvom između kršćanskog Istoka i Zapada. Njegova ispovjedaonica bila je opsjednuta od ljudi svakodneвно po deset, pa i više sati; i tako kroz gotovo 40 godina! A ljudi i pokornici dolazili su ne samo iz Padove i njezine okolice, nego i iz drugih udaljenih mjesta Italije. K njemu su na ispovijed hrlili ljudi različitog društvenog statusa: od sveučilišnih profesora i biskupa do seljaka; od visokih oficira do radnika i domaćica, svećenici, industrijalci, trgovci. Svi su se oni gurali oko njegove ispovjedaonice-sobice i strpljivo čekali svoj trenutak izmirenja s Bogom i ljudima.

SVETAC BLAGOSTI I OPRAŠTANJA

Leopoldov duhovni život i rad nalazio je svoje žarište i izvorište u euharistiji. Gorio je sinovskom ljubavlju prema Bezgrešnoj koju je nazivao svojom

„Gospodaricom”. Po naravi je bio nagao, u mladim je danima znao ponekad planuti i srdžbom, ali se poniznom upornošću borio protiv svoje prirode i uz duhovni napor uspio je postići takvu skromnu blagost da su ga neki čak smatrali i previše blagim, a osobito u ispovjedaonici. Bio je i veliki ljubitelj prijateljstva sa svim ljudima, pa su ga mnogi već za života, a osobito poslije smrti, počeli smatrati svetcem i pomoćnikom obitelji u njezinim potrebama i nevoljama.

Iscrpljen ispovjedničkom službom i bolešću, 30. srpnja 1942. je preminuo u Padovi. Vjernici su ga sa svoje strane odmah proglasili svetcem. Njegovo se štovanje upravo munjevitom brzinom proširilo po svim zemljama i kontinentima. Blaženim ga je 2. svibnja 1976. proglasio sveti papa Pavao VI. Svetim ga je 16. listopada 1983. godine proglasio sveti papa Ivan Pavao II. Sveti Leopold je zaštitnik ispovjednika, dobre ispovijedi i svih koji se zalažu za jedinstvo kršćana.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveta Mala Terezija inspiracija služi Božjemu o. Gerardu Tomi Stantiću, OCD (5)

MARIJA – U MISLIMA SV. MALE TEREZIJE I O. GERARDA (1)

Mjesec svibanj, najljepši mjesec u godini, posvećen je štovanju Blažene Djevice Marije u Crkvi, svi-banjskim pobožnostima. Štovati Mariju više znači nego samo slavljenje Marijinih liturgijskih blagdana. Ono se prije svega sastoji u činjenici da Mariju prihvatimo kao stvarnost u našem životu, da joj damo mogućnost biti ono zašto je Marija predodređena, da bude Majka Sinu Božjemu. Slaviti Mariju jedino je svrhovito kada je to izražaj našeg nutarnjeg životnog opredjeljenja i sredstvo da se njezin život u nama produbi. Marija se konkretizira u našem kršćanskom životu kada se taj život živi po njoj, s njom i u njoj, uvijek u povezanosti s Isusom Kristom, njezinim Sinom!

Pravo odlučivanja kako ćemo slaviti Mariju ovoga svibnja stavljamo u njezine ruke. Marija je puno sposobnija od nas proniknuti i prepoznati što je za nas dobro, a što nam šteti. Ona ima veliki dar da može božansko učiniti ljudskim i prilagoditi sve to našim mogućnostima. Za Malu Tereziju bilo je razumljivo da se obrati Mariji prije nego što je počela pisati svoju *Povijest jedne duše*: „Prije nego sam prihvatila olovku, kleknula sam pred Marijin kip... Zamolila sam ju da upravlja mojom rukom kako ne bih napisala ni jednu rečenicu koja se njoj ne bi sviđala” (usp. *Povijest jedne duše*). Sluga Božji o. Gerard o sv. Maloj Tereziji zapisuje: „Sveta Mala Terezija je zazivala Blaženu Djevicu Mariju da (kao učiteljica novakinja) novakinjama govori ono što je za njih najbolje. Tako je otkrivala novakinjama najskrovitije misli. Tako je Isus govorio po njezinim ustima” (*Theologia pastoralis*, 002723). Onomu koji prigovara da je nemoguće uvijek živjeti u miru i ne učiniti nikada pogrešku, sv. Mala Terezija odgovara da u tome nema problema. Ono što kao ljudi krivo učinimo ili kažemo, i to što se narušeno više ne može popraviti, možemo povjeriti Mariji. Ona nas razumije i može željezo u zlato pretvoriti. „Presveta

Bogorodica pokazuje da nije ljuta na mene jer nikad nije propustila da mi pritekne u pomoć, čim sam je zamolila. Ako sam nemirna i u problemu, njoj se odmah obraćam, a ona se kao najnježnija majka uvijek zauzela za moju stvar” (usp. *Povijest jedne duše*, str. 217).

Sluga Božji o. Gerard također se s pouzdanjem predaje u naručje Majke Božje: „Majko! Tebe štovanje, Tebe nasljedovanje s Malim Isusom u Tvojoj ruci. Danas je 47. godina kako sam karmelićanin. Sačuvala si me na putu spasa. Hvala! Sačuvati ćeš me, ako ću te slijediti, Ti ćeš me obraniti” (*Lijepe misli*, 005050). Nemojmo biti naivni vjerovati da Marija točno pokazuje što trebamo učiniti svaki puta kada joj se obraćamo. Marija posređuje milost Božju, koja u načelu na nas djeluje iznutra, preko naših duševnih sposobnosti, preko našeg razuma i volje, tako da se naš razum i volja sve više usklađuju s voljom Božjom.

Marija zna da nam Bog želi dati toliko koliko možemo i želimo primiti. Zato nam pritječe u pomoć da ukloni sve zapreke kako bismo bili što više otvoreni Božjoj volji. Tamo gdje Marija u nama otkrije barem malu sposobnost za „da”, daje da nešto od njezinog „da”, obogati naše „da”. Marija je uvijek davala potpunu slobodu Duhu da puše gdje hoće (usp. Iv 3, 8). Duh Sveti nikada nije naišao na zapreku u njoj. Uvijek je otvorena Duhu. Nikada točno ne zna što ju čeka, to ne treba ni znati. Marija unaprijed sve ljubi i sve prihvaća od Boga. Ona nema svoju volju, ili bolje reći, njezina je volja da se vrši Božja volja. Zaključimo ovo razmišljanje mislima sluga Božjega o. Gerarda: „Dobar katolik pun ljubavi prima svoju Majku, jer je ona nebeska Kraljica. Dakle, okanimo se grešnog života, započnimo nebeski život sličan Isusovom i njegove Majke” (*Lijepe misli*, 005159).

(nastavlja se)

Duhovne bitke u obitelji

Život u svakoj obitelji ima svoju dinamiku. Kada se saberu različite faze kroz koje članovi različitih dobi prolaze, sukobljavanje generacija, uloga i suočavanje s različitim događajima, odrastanje i starenje – sve to samo po sebi donosi borbe. Kada bismo stavili duhovne naočale, vidjeli bismo još složeniju pozadinu duhovne stvarnosti. Vidjeli bismo borbu za svaku dušu u našoj obitelji. Dok nas Bog kroz sav život želi dovesti bliže k sebi i kroz sve događaje provesti tako da se posvetimo, neprijatelj sve situacije želi okrenuti protiv nas i našeg spasenja. Da bismo se oduprli njegovim zamkama, važno je znati koji je naš identitet i kakav autoritet imamo, tko je naš pravi neprijatelj i koje nam je oružje na raspolaganju.

SINOVSKI IDENTITET

Naš identitet temelji se na tome tko je Bog – naš Otac i Stvoritelj. Kada smo toga svjesni ništa nas ne može poljuljati. Možemo se pouzdati u njegovu pomoć i zaštitu zato što je on dobar i ljubi nas, želi nam dobro. Oslanjamo se na njegovo vodstvo, a ne na svoje sposobnosti. Ta nas spoznaja oslobađa od potrebe da budemo savršeni i bojimo se svojih slabosti. Taj identitet daje nam sigurnost jer znamo da je naš Otac svemoguć i sve naše situacije koje mi sami možda ne razumijemo i ne možemo kontrolirati, on drži u svojoj ruci.

I kao roditelji svoj autoritet nad djecom temeljimo na našem odnosu s Ocem. Često kod djece vidimo slabosti i mane s kojima se i sami borimo. Mnogi roditelji u tome će se pokolebati i pitati kako odgojiti dijete u onome u čemu ni sami nismo savršeni. I djeca to mogu primijetiti, pa će na primjer u svoju obranu odgovoriti:

„Kako mi možeš prigovarati da sam neuredan kada si i ti takav.” Iako je dijete u pravu, ne znači da nemamo autoritet poučavati ga u onome u čemu ni sami nismo savršeni. Naprotiv, iako se i sami borimo s istim manama, to je prilika da s djetetom budemo iskreni. Priznamo mu našu slabost i baš zato što vidimo njene negativne posljedice u našem životu (npr. lijenosti, kašnjenja, ogovaranja...) imamo dužnost i autoritet dijete poučavati da se i samo bori protiv tih slabosti i grijeha i zajedno nastojimo rasti u krepostima. Tako odgoj postaje prilika za zbližavanje, iskrenost i neprestani rad na sebi. Ne treba se bojati da ćemo time izgubiti autoritet pred djetetom. Ono će vrlo brzo shvatiti da mi nismo savršeni i prepoznati mnoge naše slabosti, ali kada mu pristupimo iskreno i ponizno, ali sigurni u svoj identitet koji imamo kod Oca i našu ulogu u njegovom odgoju, ono će cijeniti iskrenost, uvažavanje i to će donijeti ploda u našem odnosu.

Naš autoritet koji smo dobili po sakramentima trebamo koristiti i u molitvi. Mi najbolje možemo moliti za svoga supružnika i svoju djecu. Ljubimo ih, poznajemo dobro njihove potrebe, želje, slabosti i poteškoće kroz koje prolaze. Jedna je majka govorila kako je uvijek voljela gledati utakmice svojih sinova koji su trenirali nogomet. No, u jednom je trenutku shvatila da to vrijeme dok navija za njih može iskoristiti i za molitvu i dok ih gleda kako igraju moliti za njih, njihov život, zdravlje, vjeru, sve što ih čeka u životu. Kada bismo češće otvorili srca za takve poticaje, Duh Sveti bi nas sigurno sve više poučavao kako da molimo i što da tražimo za svoju obitelj.

Osim molitve, naš se autoritet odražava i kroz sve naše riječi. Zato trebamo postati svjesni snage svih naših riječi. Koliko blagoslova mogu donijeti roditeljske

pohvale, blage riječi, opomene s ljubavlju, korisni savjeti u pravom trenutku, riječi podrške i poticaja supružniku... A koliko grube riječi razaraju odnose, kritike ranjavaju samopoštovanje, neizgovorene zahvale stvaraju hladnoću i zatvorenost... Otvorimo srca da nam Duh Sveti šapuće kojim riječima hraniti svoju obitelj, kojim riječima otvoriti duše naše djece da nas čuju, kojim riječima taknuti supružnika da održavamo odnos povjerenja i ljubavi.

PREPOZNATI NEPRIJATELJA

U dinamici i užurbanosti lako se stvaraju nesporazumi, sukobljavaju želje, a pravi neprijatelj koji povlači konce lako ostane skriven dok u svađi i raspi okrivljujemo jedni druge: muševi žene, žene muševu, djeca roditelje, roditelji djecu, djeca međusobno.... Kombinacije su nebrojene. Kada postanemo toga svjesni, često su već izgovorene optužbe, odnos narušen i oni koje najviše volimo prvi povrijeđeni. Zato je dobro uvijek biti svjestan tko je pravi i jedini neprijatelj naše obitelji. On nas okreće jedne protiv drugih, a mi smo svi u istom timu, a ako njegov plan uspijeva svi završavamo kao gubitnici. Ponekad prepoznamo da se neprijatelj svojim lukavim taktikama odjednom umiješao u našu svakodnevnicu: iznenadna i intenzivna svađa bez jasnog razloga, osjećaj tjeskobe ili straha koji nas preplavi, nemir, ponašanja koja teško mijenjamo...

Kada ne prepoznamo pravi uzrok duhovnog napada na nas, odmah krenemo napadati jedni druge, a zapravo svi zajedno trebamo Božju zaštitu u tim trenutcima. Pa kada naiđemo na tvrdoglavo dijete koje nas ne sluša, sjetimo se toga. Kada ne možemo iskomunicirati sa supružnikom, vratimo se ovoj istini.

Nisu oni ti protiv kojih se borimo. Imamo istog neprijatelja. Kada nas salijeću misli koje nam govore da smo nesposobni, nevrijedni ili nismo ljubljani, upitajmo se odakle dolaze i tko nam želi podastrijeti te laži. Sotona sije riječi i misli koje nas optužuju, čine da osjećamo sram, nemogućnost da išta promijenimo, strah, nemir... Kada to prepoznamo lako uviđamo da Bog ne postupa s nama tako. I kada nam pokazuje naše pogreške za koje se trebamo pokajati, grijehe koje trebamo ukloniti iz našeg života, on nam pokazuje milosrđe, pruža nove prilike. Njegov je glas iscjeljujući i pun nade. I mi tako trebamo postupati jedni s drugima, biti poput Oca. Liječiti rane, a ne ih produbljivati.

Neprijatelj nas također želi uvjeriti da smo sami: nitko drugi ne prolazi ono što i mi, nitko nas ne razumije, nitko nije na našoj strani... Želi nas ostaviti u tom osjećaju i stanju osamljenosti. Tako postajemo još ranjiviji i spremniji nasjesti na njegove laži. Bog nas poziva u zajedništvo. On sam nas nikad ne ostavlja i poziva nas da se približimo jedni drugima. Kada svoje borbe i padove podijelimo u poniznosti, klupko laži i obmana se već odmotava i već nastupa olakšanje.

STRATEGIJA ZA POBJEDU

Neka nas snaga koja je potrebna za ove bojeve ne preplasi. Naprotiv, kada postanemo svjesniji težine i duhovne pozadine naše naizgled uobičajene svakodnevnice, odustavimo od svojih pokušaja i taktika i zaođenimo se Božjom opremom. U tome je jedina sigurna pobjeda. U idućem broju razmotrit ćemo koje nam je oružje u toj borbi na raspolaganju i kako ga koristiti u našem obiteljskom i bračnom životu: sakramenti, molitva i post i Božja riječ koja donosi istinu.

Susret hrvatske katoličke mladeži

Susret hrvatske katoličke mladeži pod geslom „Raduj se za svoje mladosti” održan je u Gospiću 4. svibnja. Iz Subotice smo krenuli 3. svibnja rano ujutro s vlč. Dušanom Balaževićem, našim povjerenikom za mlade, te vlč. Danielom Katačićem, župnikom Župe svetog Josipa Radnika u Đurđinu. Bilo je mladih iz Sombora, Novog Sada i Srijema, te se tako pun autobus uputio ka svetištu svetog Josipa u Karlovcu.

Ondje nam je župnik ispričao o svetištu i o ljudima i djeci koja su ozdravila po zagovoru svetog Josipa. Imali smo i misu na kojoj smo svi skupa zahvalili dragom Bogu što smo mogli posjetiti ovo lijepo svetište, a bilo je također i prilike za ispovijed. Nakon svetišta uputili smo se u Gospić. Pomalo umorni, ali sretni, stigli smo u dom učenika Korenici, gdje smo bili smješteni, a koji je od Gospića udaljen otprilike sat vremena. Nakon večere i kratkog odmora otišli smo u crkvu svetog Jurja gdje nas je srdačno pozdravio župnik, a upriličeno je i kratko klanjanje. Sutradan smo krenuli za Gospić kako bismo zajedno s mladima iz cijele Hrvatske sudjelovali u programu susreta. Dobili smo majice, kape i lunch pakete te se uputili ka gradskom trgu. Štandovi redovničkih zajednica bili su okruženi mladima, smijehom i radošćima. Tu smo susreli i puno časnih sestara, redovnika i svećenika koje već znamo, a upoznali smo i nove. U prolazu su nam nudili i kolačiće s duhovnim porukama, a na štandovima smo dobivali knjige, krunice, narukvice, kao i priče o raznim svetcima. Nakon toga krenuli smo u procesiju prema stadionu Balinovac gdje smo slavili svečanu misu.

Stigavši na stadion najprije smo molili krunicu, a bilo je prilike i za sakrament pomirenja. Misno slavlje predslavio je splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić u koncelebraciji sa zagrebačkim nadbiskupom Draženom Kutlešom. Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj je pročitao i pismo Svetoga Oca koji se osvrnuo na geslo i rekao da je to poziv da se vrijeme mladost doživljava kao Božji dar, te da se, samo hodajući s Isusom, može steći istinska radost. Na misi su zajedno pjevali mladi iz zbora domaćina i Varaždinske biskupije i doista su upotpunili ovo divno

slavlje. U misi je sudjelovalo 10.000 mladih koji su zajedno slavili Isusa i pjevali. Na kraju mise smo saznali da će sljedeći Susret hrvatske katoličke mladeži biti održan u Požegi.

Nakon mise, koja je bila doista puna Božje milosti i prisutnosti, uputili smo se ka trgu gdje smo nastavili slaviti Boga uz Molitvenu zajednicu „Božja pobjeda”. Nakon mise, bio je to za mene osobno još jedan vrhunac u kojem se mogla osjetiti Njegova prisutnost i to da nikada nismo sami. On je uvijek tu i voli nas beskrajno. Nakon slavljenja uputili smo se u župu u Korenici gdje nas je dočekaio župnik i dao nam darove, te poželio sretan put. Ujutro smo se uputili na misu koju smo imali u samostanu Srca Isusova sestara karmelićanki u Gospiću. Kapelica je bila ispunjena zahvalnostima, radošću mladih i mirom nakon ova dva dana koja su bila ispunjena lijepim aktivnostima. Sestre su nam pripremile i doručak, a dvije sestre su nam govorile o svom pozivu i životu u samostanu. Krenuli smo za Đakovo, gdje smo obišli katedralu i bogosloviju, nakon čega je upriličen ručak u dvorištu bogoslovije. U povratku smo ostavili mlade u Srijemu i Novom Sadu i svi se sretni i raspjevani vratili svojim kućama. Ovaj susret mi je doista bio poseban i nadam se plodonosan za sve mlade koji su sudjelovali u njemu. Najljepše mi je bilo na slavljenju Božje pobjede i misi kod sestara karmelićanki, ali i ostalo je bilo predivno. Radujem se sljedećem susretu!

Jovana Kujundžić

Susret mladih Srijemske biskupije

Na Susret mladih Srijemske biskupije iz Subotice 11. svibnja krenulo je pedesetak mladih koje su vodili vlč. Dušan Balažević i fra Ivan Miklenić. Geslo ovogodišnjeg susreta bilo je „Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas“, o kojem je govorio propovjednik fra Stjepan Brčina.

Molitvom, misom i klanjem započeli smo susret i upoznali smo se sa samim geslom, te je fra Stjepan govorio o poljima na kojima su danas mladi često izranjeni. U svojoj propovijedi fra Stjepan je govorio o Božjoj ljubavi, kako je mladima danas teško objasniti je

zbog svih njihovih rana. Nakon mise i klanjanja, mladi subotičkog Oratorija svojim igrama, izazovima i plesom upotpunili su program i zabavili mlade i djecu. U drugom dijelu programa fra Stjepan govorio je o svom pozivu te odgovarao na pitanja mladih. Bilo je lijepo biti na susretu zbog samog doživljaja mise i klanjanja, ali i zbog priče koju nam je o osobnom pozivu ispričao fra Stjepan. Također, tijekom slobodnog vremena imali smo priliku družiti se i upoznati mlade iz drugih gradova, što je također jedno od iskustava ovoga susreta.

Ana Rukavina

Školjka i biser

Neke školjke su izvana glatke i sjajne, a neke grube i hrapave. Ali ispod oklopa sve školjke su nježne. Baš kao i ljudi ispod svojih oklopa.

U školjku ponekad upadne neugodno zrnce pijeska koje se ugnijezdi u njenom mekom tkivu i ona ga se nikako ne može riješiti. Nekim školjkama to zrnce bude pogubno, stvori im ranicu od koje uginu.

Ali ima školjki koje se ponašaju drugačije. Da bi ublažile bol koju im stvara oštro zrnce, one ga počinju zaobljavati, obavijajući ga tankim slojem glatkog sedefa. Na taj način zrnce pijeska počinju pretvarati u biser.

Isto je i s ljudima. Neki od svog zrnca pijeska koje im upadne u život naprave životnu dramu od koje se nikada ne oporave. Drugi svoja zrnca pijeska pretvaraju u bisere. Oni prvi su nezadovoljni i optužuju život da je okrutan prema njima. Oni drugi strpljivo stvaraju svoje bisere sve dok bol ne prestane. Ljude koji u sebi

nose bisere prepoznat ćemo po blistavim osmijesima.

Školjke su „bića“ koja žive u drukčijem svijetu, svijetu ispod površine. Školjka je primjer borbe za vlastiti opstanak i primjer kako se trebaju podnijeti sve nedaće koje nas zadese tijekom života.

Ne samo u vanjskoj ljepoti školjke, nego i njenoj nutrini skrivena je ljepota na koju danas rijetko nailazimo. Biser je nešto rijetko, fino, divno i vrijedno, dragocjeno, posebno. Prirodni biseri nemaju svoj duplikat, svaki je unikatan, a njihova vrijednost procjenjuje se na temelju sedefastog sjaja.

Dragocjena školjka štiti svoj biser. Zatvorena, skriva biser. Čvrsto se zatvori ako netko hoće biser na silu. Školjka zna da će vremenom biser ponovno nastati. Rado daje svoj biser onima koji su prema njoj dobri, pažljivi.

Pronađi svoj dragocjeni biser, rasprodaj sve što imaš i kupi ga.

Jelena Pinter

Biljni proteini u prehrani

Biljni proteini predstavljaju iznimno važan dio prehrane, osobito u ljetnim mjesecima kada tražimo lagane, osvježavajuće obroke koji će nas držati energičnima i zdravima. Poznavanje različitih izvora biljnih proteina i načina njihove kombinacije može vam pomoći da dobijete sve potrebne hranjive tvari za održavanje vitalnosti i dobrobiti. Evo sveobuhvatnog pregleda najpopularnijih biljnih proteina i kako ih možete koristiti za optimalnu prehranu tijekom ljetnih mjeseci.

GRAH I LEĆA

Grah i leća su iznimno bogati proteinima, ali i vlaknima, što ih čini odličnim izborom za ljetnu prehranu. Osim što pružaju obilje proteina, grah i leća su i izvor željeza, folata i drugih hranjivih tvari. Možete ih koristiti u raznim jelima, poput salata, juha, čilija, ili ih jednostavno dodati u priloge ili glavna jela za dodatni nutritivni poticaj.

KVINOJA

Kvinoja je pseudocereal bogat proteinima, vlaknima i esencijalnim aminokiselinama, što je čini idealnom opcijom za vegetarijansku i vegansku prehranu. Osim što je hranjiva, kvinoja je također lako probavljiva i brzo se pripravlja, što je čini savršenim dodatkom ljetnim jelima. Možete ju koristiti kao osnovu za salate, dodati u juhe ili praviti lagane obroke s povrćem.

TOFU

Tofu, poznat i kao sojin ocat, klasični je izvor biljnih proteina koji se često koristi u vegetarijanskim i veganским jelima. Ovaj proizvod soje bogat je proteinima, ali i kalcijem i željezom. Tofu se može koristiti na razne načine – možete ga marinirati i grilati, dodati u juhe i *chili sin carne* (bezmesna varijanta meksičkog jela *chili con carne*), ili ga jednostavno koristiti kao zamjenu za meso u sendvičima i salatama.

SEITAN

Seitan, poznat i kao pšenični gluten, iznimno je bogat izvor proteina koji se često koristi u vegetarijanskoj i veganskoj prehrani. Seitan je visokoproteinski proizvod koji se lako probavlja i često se koristi kao zamjena za meso u raznim jelima. Možete ga dodati u čili, sendviče, salate ili ga upotrijebiti kao glavni sastojak za pripremu vegetarijanskih burgera ili šnicli.

GRAŠAK

Grašak je povrće koje je bogato proteinima, vlaknima i raznim hranjivim tvarima. Ovo zeleno povrće može se koristiti u raznim jelima, uključujući juhe, salate, priloge i glavna jela. Dodavanjem graška u vaše ljetne obroke ne samo da ćete unijeti dodatni protein, već i osvježavajući okus i teksturu.

NAUT

Naut, također poznat kao leblebije ili čičerke, popularni je izvor biljnih proteina koji se često koristi u mediteranskoj i bliskoistočnoj kuhinji. Ovo hranjivo mahunasto povrće bogato je proteinima, vlaknima, željezom i drugim hranjivim tvarima. Naut se može koristiti za pripremu humusa, falafela, salata, ili kao dodatak raznim jelima od povrća.

Kombiniranje različitih izvora biljnih proteina ne samo da će vam pružiti obilje proteina, već i osigurati da dobijete sve esencijalne aminokiseline potrebne za zdravu prehranu. Biljni proteini također su bogati vlaknima, vitaminima i mineralima, što ih čini iznimno korisnim za opće zdravlje i dobrobit. Uživajte u eksperimentiranju s različitim receptima i kombinacijama kako biste otkrili najukusnije i najhranljivije načine da uključite biljne proteine u svoju ljetnu prehranu.

Novi dokument Crkve – *Neizmjereno dostojanstvo (2. dio)*

U drugom poglavlju dokument donosi prikaz kako Crkva naviješta, promiče i jamči ljudsko dostojanstvo. Polazeći od podsjećanja da je čovjek slika Božja i Bogu sličan (usp. Post 1, 26), dokument ističe kako je Krist zatim neizmjereno uzdigao dostojanstvo ljudske osobe samim svojim utjelovljenjem, dok njegovo uskrsnuće jest u biti poziv na puninu toga dostojanstva. Svaki čovjek, samim tim što je čovjek, posjeduje neotuđivo i vlastito dostojanstvo kao neopozivi dar, no o njegovoj slobodnoj i odgovornoj odluci ovisi hoće li ga u potpunosti izraziti i očitovati ili će ga prikriti (b2. 22). U trećem poglavlju dokument govori o dostojanstvu kao temelju ljudskih prava i dužnosti i stoga naglašava da se ljudsko dostojanstvo mora bezuvjetno poštivati (br. 23-32).

Središnji i najvažniji dio dokumenta *Neizmjereno dostojanstvo* nalazi se u četvrtom poglavlju i nosi naslov „Neke ozbiljne povrede ljudskog dostojanstva” (br. 33-62). Ovo poglavlje očituje koliko je Crkva osjetljiva na povrede ljudskog dostojanstva i doista nastoji sagledati sve situacije u suvremenom čovječanstvu u kojima se ograničava i krši poštivanje dostojanstvo ljudske osobe. Nabrojat ću sve povrede o kojima govori dokument (ima ih čak trinaest), a zadržat ću se samo na nekima: Drama siromaštva, Rat, Muke migranata, Trgovanje ljudima, Seksualno zlostavljanje, Nasilje nad ženama, Abortus, Surogat-majčinstvo, Eutanazija i potpomognuto samoubojstvo, Odbacivanje osoba s invaliditetom, Rodna teorija, Promjena spola i Digitalno nasilje. Surogat-majčinstvo (br. 48) je novija pojava u društvu, koja ozbiljno krši ljudsko dostojanstvo. U našoj zemlji je nedavno objavljeno kako je jedna popularna pjevačica „dobila” dijete od surogat-majke, a koje je nedavno i kršteno. „Crkva zauzima stav i protiv prakse surogat-majčinstva, kroz koje dijete, neizmjereno vrijedno, postaje puki objekt. U tom pogledu jedinstvene su i jasne riječi pape Franje: ‘Put do mira zahtijeva poštivanje života, svakog ljudskog života, počevši od života nerođenog djeteta u majčinoj utrobi, koje se ne smije pobaciti, niti ono smije postati predmetom trgovine. S tim u svezi, smatram da je praksa tzv. surogat-majčinstva vrijedna žaljenja, jer ozbiljno šteti dostojanstvu žene i njezina djeteta. Temelji se na iskorištavanju situacije materijalne potrebe majke. Dijete je uvijek dar, a nikad predmet ugovora. Stoga se nadam da će se međunarodna

zajednica obvezati da zabrani ovu praksu na sveopćoj razini”.

Eutanazija i potpomognuto samoubojstvo (br. 51-54) jedan je od vrlo očitih načina kršenja dostojanstva čovjeka. O ovom problemu, među ostalim, dokument piše: „Postoji poseban slučaj povrede ljudskog dostojanstva o kojem se sve više šuti, ali koji dobiva sve više na značenju. Predstavlja neobičnost korištenja neispravnog pojma ljudskog dostojanstva kako bi ga se okrenulo protiv samog života. Ova greška, danas vrlo česta, dolazi do izražaja kada govorimo o eutanaziji. Na primjer, zakoni koji priznaju mogućnost eutanazije ili potpomognutog samoubojstva ponekad se nazivaju zakonima o ‘dostojanstvenoj smrti’. Ideja da su eutanazija ili potpomognuto samoubojstvo u skladu s poštovanjem ljudskog dostojanstva vrlo je raširena. Suočeni s ovom činjenicom, potrebno je snažno ponoviti da patnja ne uzrokuje gubitak dostojanstva bolesnika koje mu je vlastito i neotuđivo, već može postati prilika i za jačanje veza međusobne pripadnosti, ali i za jačanje svijesti o dragocjenosti svake osobe za cijelo čovječanstvo” (br. 51).

Rodna teorija je još jedna u novije vrijeme vrlo aktualna pojava. O tom smo mogli svjedočiti i na nedavno održanom Eurosongu. Glede te problematike dokument naglašava (br. 55-59) „da rodna teorija želi zaniijekati najveću moguću razliku između živih bića: onu spolnu. Ova temeljna razlika, ne samo da je najveća zamisliva, već je najljepša i najsnažnija: ona postiže, u paru muškarac-žena, najdivniju uzajamnost i stoga je izvor čuda koje nas ne prestaje iznenađivati: dolaska novih ljudi na svijet... Ta ideologija ‘zamišlja društvo bez razlika između spolova, čime dokida sam antropološki temelj obitelji’. Stoga postaje neprihvatljivo da se neke od tih ideologija, koje teže odgovoriti na određene, katkad neshvatljive težnje, nastoje nametnuti kao neko jednodimenzionalno koje određuje također kako treba odgajati djecu. Ne smije se zaboraviti da se biološki spol (sex) i društveno-kulturna uloga spola (gender) mogu razlučiti, ali ne i odijeliti. Stoga se moraju odbaciti svi oni pokušaji koji zamagljuju upućivanje na neuklonjivu spolnu razliku između muškarca i žene: ne možemo odvojiti ono što je muško i ono što je žensko iz Božjeg djela stvaranja, koje prethodi svim našim odlukama i iskustvima, i gdje postoje biološki elementi koje je nemoguće ignorirati. Svaki čovjek, tek kada može prepoznati i prihvatiti tu različitost uzajamnosti, postaje sposoban u potpunosti otkriti sebe, svoje dostojanstvo i svoj identitet” (br. 58-59).

U idućem broju *Zvonika* prikazat ćemo još dvije vrlo aktualne teme u kojima dokument vidi kršenje ljudskoga dostojanstva, a to su „promjena spola” i „digitalno nasilje”. Osvrnut ću se, također, na neke dijelove dokumenta koji su ospravani u javnosti.

Duhovi

Pretpostavljam da je svaka zemlja istočne i srednje Europe, poslije pada komunističkog režima, među ostalim, u području obrazovanja postavljala i pitanje u svezi s time kakav model vjerskog obrazovanja uvesti u školski program – konfesionalni (što znači da sadržaj i nastavni kadar određuju državom priznate vjerske zajednice) ili „neutralni” predmet koji poput religionistike pruža osnovne podatke o svim relevantnim religijama koje se ispovijedaju u svijetu.

Ova rasprava mi je pala na pamet kada razmišljam o blagdanu Duhova – sjećajući se konkretnog događaja silaska Duha Svetoga na apostole i Isusovu majke Marije u Jeruzalemu. Isus je sam prije svog uzašašća navijestio dolazak Onoga koji će uvesti njegove učenike u punu istinu i podsjećati ih na sve što je on izgovorio i učinio. Duhu Svetome pripisan je atribut znanja. U udžbenicima povijesti religija sigurno ćemo pronaći korisne informacije o Isusu Kristu, o njegovom liku, poruci, sociokulturnom kontekstu u kojem je djelovao, o razvoju religijskog pokreta koji se poziva na njega kao utemeljitelja. Isus je stavljen pored drugih vjerskih reformatora koji su bili prije njega ili došli poslije njega. To je domena humani-

sam Isus kao svojim prijateljima. Isusov Duh nas uvodi u spoznaju duboke istine. Zato kršćanin kao Isusov sljedbenik zna jasno ovu istinu: iza vidljivog i opipljivog svijeta stoji stvaralačka ljubav Boga. Ona je izvor postojanja. Svijet, čovjek, priroda nisu samodostatni, zatvoreni u sebi, prepušteni sebi, već im prethodi onaj koji je prvi uzrok svega – Bog.

Bog nije samo vječno apsolutno biće ugledano u svoju savršenost kao samodopadljiv perfekcionista. Isus Krist nam otkriva tajnu Božjeg bića kao Ljubavi – vječne, savršene, apsolutne ljubavi u kojoj se nalazi savršeno darivanje Bog – Otac, koje povlači sa sobom savršeno primanje Bog – Sin i veze koja zauvijek spaja darovatelja Oca sa Sinom primateljem, a to je Duh Sveti. Bog Sin je u konkretnom vremenu i prostoru ušao u naš svijet kao jedan od nas – radi nas i našega spasenja Sin Božji postao je čovjekom. Na razumljiv način nam je približio Boga kao Oca kojemu je stalo do nas i koji nas želi učiniti svojom voljenom djecom. Isusovo poslanje je navještaj Radosne vijesti o Bogu Ocu čija ljubav je izvor postojanja i jamstvo opstanka. Onima koji ga slijede daje udjela u vlastitom sinovskom biću da se u duhu sinovskog povjerenja i pouzdanja obraćaju Bogu kao svome Ocu. Paradoksalno, vrhunac sinovskog pouzdanja i predanja Bogu dostiže Isus u drami križa. Isus je na najintenzivniji način doživio ljubav Boga Oca u trenucima umiranja i smrti – Bog Otac je ušao u tminu groba i njegova očinska ljubav nije dozvolila da ga proguta ništavilo. Božja očinska ljubav je spasonosna snaga koja preobražava tamu u svjetlo, tugu u radost i smrt u život. Uskrsli Isus je uzašao na nebo, što znači da je u potpunom zajedništvu sa svojim nebeskim Ocem. Njegovo uzašašće nije nestanak, nije nas napustio, nije više prisutan na vidljiv, opipljiv način, ali to nikako ne umanjuje njegovu stvarnost. Prati nas svakodnevno svojom ljubavlju i žarko želi da postajemo njegovi prijatelji, a na taj način i djeca Božja. U zajedništvo sa Isusom ulazimo u crkvenoj zajednici – u njoj djelovanjem Duha Svetoga pulsira sjećanje na Krista. Zahvaljujući Duhu Svetome ovo sjećanje nije samo neka nostalgичna retrospektiva nego se radi o memoriji koja povezuje vjernika sa živim Kristom. Djelo je Duha Svetoga da se Krist u Crkvi naviješta kao Put, Istina i Život; da se Krist u Crkvi slavi (liturgija); da se po Kristovima načelima ljubavi živi (ljubav kao kamen temeljac crkvenog zajedništva). Ove spoznaje koje su plod Isusovog Duha ne pripadaju redu apstraktnih filozofskih i teoloških teorija već u njima otkrivamo vlastiti identitet – mi smo prijatelji uskrsloga Krista i po njemu voljeni ljubavlju Boga Oca.

stičkih znanosti koje se bave poviješću i religijom. Ali znanje koje potiče od Duha Svetoga je mnogo dublje. U obredu podjele krizme, tijekom kojega se na krizmaniku izliva dar Duha Svetoga, biskup se obraća krizmaniku riječima: „Primi pečat dara Duha Svetoga”. Sakramentom krizme Crkva prihvaća krizmanika kao vjerodostojnog tumača evanđelja i nauka Crkve. Ova misija naviještati i tumačiti evanđelje pretpostavlja znanje. Pod znanjem ovdje ne razumijemo nabranje podataka kao da listamo u nekoj enciklopediji ili googlamo po Wikipediji. Znanje je dar koji nam daruje

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Marija Majka... Ljubav jedne majke...

U mjesecu smo svibnju, koji je posvećen našoj nebeskoj Majci Mariji, Kraljici svibnja. U ovom mjesecu slavimo uglavnom četiri dana posvećena njoj: BDM Posrednicu milosti, BDM Pomoćnicu, Mariju Majku Crkve i BDM Gospu Fatimsku. Sjećate li se, dragi prijatelji, kako smo nekada, kao djeca, pa i odrasli, hrlili u crkvu na svibanjsku pobožnost? Znalo je samo djece biti stotinjak, a ostalih još i više. Zna se kome se trči ususret. Samo onome tko te voli i širi ruke da te zagrlji. Kod mene se, u Monoštoru, osobito štuje Gospu Fatimsku zahvaljujući župniku Matiši, koji je kasnije postao i biskup subotički. Poznato je da je bio veliki štovatelj Gospe Fatimske. Pod zaštitom i okriljem Gospe evo i mene kao svećenika.

U svibnju, uz pobožnost Mariji, razmišljamo o njezinoj velikoj ljubavi prema nama. Ljubav Marijinog majčinskog srca je tako velika i čudesna da može zagrliti sve nas. Marija je žena koja je, po Božjem planu i milosti, nosila i donijela nam Božju ljubav, ljubav neba i zemlje, Isusa. Po njezinu primjeru svaka žena je po naravi majka. Majka pak u sebi nosi ljubav koja je nedokučiva tajna njezina srca. Pročitajmo zanimljivi razgovor u nastavku...

„Razgovaraju Bog i anđeo:

– Ovoj ću dati dijete s teškoćama u razvoju.

– Zašto njoj, Gospodine, ona je tako sretna!?

– Upravo zbog toga – kaže Bog sa smiješkom – mogu li jednom djetetu s teškoćama u razvoju dati mamu koja se ne zna smijati? To bi bilo okrutno.

– Ali, ima li ona dovoljno strpljenja?

– Ne želim da ga ima odveć, jer će se utopiti u moru sažaljenja i očaja. Kada prođu početni šok i bijes, ona će to odlično obavljati. Gledao sam je danas. Ima smisao za samostalnost i neovisnost koji su u majke tolika rijetkost. Shvati, dijete koje ću joj darovati živjet će u vlastitom svijetu, a ona ga mora prisiliti da živi u njezinom svijetu, a to neće biti lako.

– Ali, Gospodine, ona ne vjeruje u Tebe!

– Nema veze – nasmiješi se Bog – to ću već dovesti u red. Ona je prikladna osoba. Ima i dovoljno egoizma.

– Kako egoizma. Zar je to vrlina?

– Ako se povremeno ne može odvojiti od djeteta, neće sve to moći preživjeti. Ovu ću ženu nadariti nesavršenim djetetom. Ona to još ne zna, ali treba joj zavidjeti. Nikada neće izgovorenu riječ prihvatiti kao nešto što je samo po sebi razumljivo. Nijedan korak neće shvatiti kao nešto svakodnevno. Kada njezino dijete prvi put kaže ‘mama’, bit će joj jasno da je doživjela čudo. Dopustit ću joj da jasno spozna sve ono što i ja spoznajem: neznanje, okrutnost, predrasude. Dopustit ću joj da se izdigne iznad svega toga. Ona nikada neće biti sama. Ja ću biti

s njom svaki dan njezina života, svake minute, jer ona radi moj posao toliko sigurno kao da je ovdje kraj mene.

– A njezin svetac zaštitnik?

– Ogledalo će biti dovoljno – nasmije se Bog – ja sam njezin zaštitnik i beskonačna njezina ljubav. Ništa nije preteško što dolazi od mene, ništa. Dobro znam što i koliko tko može izdržati.”

Koliko samo ljubavi ima osoba koja od Boga prihvaća novi život i ima povjerenja u njega. Zanimljiv je i primjer koji govori o majčinskoj ljubavi kao nečem najljepšem što se može naći na zemlji...

„Jednoga prekrasnog sunčanog dana, punog blaženog mira, nebeski je anđeo sišao s neba i spustio se u ovaj stari svijet te prošetao poljima, šumama, selima i gradovima. Kada je sunce krenulo k zapadu, on opruži svoja krila i reče:

– Na kraju svoga posjeta vraćam se u svijet nebeske svjetlosti, ali najprije ću pronaći neku uspomenu koja će me podsjećati na pohod zemaljskom kraljiku.

Pogleda divan perivoj i reče:

– Kako su krasni ovi cvjetovi i k tomu tako mirisni.

Ubrao je buket najljepših ruža i rekao:

– Doista, mislim da nema ničega ljepšeg od ovih mirisnih ruža, ponijet ću ih kao uspomenu.

Baci pogled malo dalje i ugleda dijete s bistrim očima i rumena lica. Smiješilo se svojoj majci. Tada anđeo reče:

– Ah! Smiješak onog djeteta još je ljepši od buketa ruža, uzet ću i njega sa sobom.

Pogleda preko kolijevke i spazi ljubav djetetove majke. Blistala je od vedrine i neviđene draži. Anđeo reče:

– Ah! Majčinska ljubav nešto je najljepše što sam vidio na zemlji, uzet ću je za uspomenu.

S ova tri blaga, anđeo se podiže k nebu i poletje prema bisernim vratima kraljevstva Božjega. Pred samim vratima zastade i reče:

– Još jednom ću pogledati svoje zemaljske uspomene.

Tada vidje da su ruže izgubile boju i miris. Djetetov osmijeh bijaše također izgubio svoju draž. Pogleda majčinsku ljubav i vidje da je sačuvala svoju prvotnu ljepotu. Odbaci cvijeće i izbljedi djetetov osmijeh pa preletje ulazna vrata. Okupi onda anđeoske zborove i reče:

– Pogledajte jedinu uspomenu sa zemlje koja je ostala prelijepom sve do ulaska u nebo: ljubav jedne majke.”

Dragi moji prijatelji, naši roditelji su uglavnom već pozvani u vječni život. Rado ih se sjećamo, a osobito majki. Većina vas je doživjela radost roditeljstva i prekrasne ljubavi prema djeci, ne baš uvijek uzvraćene. Molimo se nebeskoj Majci da čuva sve roditelje, osobito majke, sadašnje i buduće, u njihovoj prelijepoj i čudornoj ljubavi.

Biser obrazovanja i svećeničke formacije u Bačkoj

Učionica u staroj zgradi sjemeništa

Zimske radosti sjemeništara sa svojim odgojiteljem

Zgrada prvog subotičkog sjemeništa „Paulinum” u Ulici Matije Gupca

Sjemenišna kapela

najčešće ono isusovačko u sred-njobosanskom gradu Travniku. Veliki nedostatak za sjemeništare s područja Bačke bila je nemogućnost pohađanja nastave na svim materinskim jezicima kandidata, u prvom redu na mađarskom i njemačkom jeziku. Želeći svom svećeničkom pomlatku pružiti adekvatnu formaciju za djelovanje

u mjesnoj crkvi subotičkoj, prvo sjemenište otvara u Baču, a potom i u Subotici. Za sjemeništare mađarske nacionalnosti kratko je vrijeme djelovalo i sjemenište u Senti.

Biskup Budanović priskrbljuje veliku sjemenišnu zgradu, koja se i dandanas nalazi u Ulici Matije Gupca, a možemo ju prepoznati po grbu biskupa Budanovića koji se još uvijek nalazi na zabatu zgrade, odolijevajući zubu vremena i političkim previranjima kroz čitavu drugu polovicu XX. stoljeća. Zgrada ima dva kolna ulaza koji su nekoć vodili u prostrano dvorište s popratnim rekreacijskim sadržajima i drvećem koje bi pružalo ugodnu svježinu za vrijeme toplih dana. Osim opremljenih učionica i urednih spavaonica, zgrada sjemeništa je imala i vrlo ukusno uređenu kapelu za svakodnevne svete mise.

Godine 1944., u zgradi bivaju smješteni sovjetski vojnici, a završetkom Drugog svjetskog rata i dolaskom komunističke represije nad Crkvom, sjemenišna zgrada biva oduzeta te prenamijenjena za prostore Politehničke škole, a samo sjemenište dokinuto. Do otvaranja drugog sjemeništa „Paulinum” 1962. godine, pokraj zgrade ordinarijata i katedrale, gotovo svi sjemeništari svoje obrazovanje i formaciju zadobivaju u Međubiskupijskom sjemeništu na zagrebačkoj Šalati.

U zgradi prvog „Paulinuma” svoje središnje uredi i prostorije imaju obje redakcije Radio Marije te Ured za mađarsku katoličku mladež. Danas, nažalost, više nema živućih svećenika koji su pohađali i bili dio prvog subotičkog „Paulinuma”.

U proljeće 1992. godine, sveti papa Ivan Pavao II. upućuje kleru i vjernicima apostolsku pobudnicu pod nazivom *Pastores dabo vobis* (hrv. *Dat ću vam pastire*) o svećeničkoj formaciji u sadašnjim prilikama te, među ostalim, ističe sljedeće: „Crkva se brine za ovo sjeme zvanja posijano u srca djece putem ustanova malih sjemeništa, pružajući pažljivo, iako preliminarno razlučivanje i pratnju. U brojnim dijelovima svijeta ova sjemeništa nastavljaju provoditi vrijedan odgojno-obrazovni rad, kojemu je cilj čuvati i razvijati klice svećeničkog zvanja kako bi ga učenici lakše prepoznali i mogli mu se bolje odazvati. Obrazovni cilj takvih sjemeništa nastoji pogodovati pravodobno i postupno ljudskoj, kulturnoj i duhovnoj formaciji koja će mladu osobu voditi da krene na put bogoslovnog sjemeništa s primjerenim i čvrstim temeljima. Biti spreman slijediti Krista Otkupitelja velikodušne duše i čista srca”.

Još davne 1938. godine, biskup Lajčo Budanović prepoznaje veliku potrebu osnivanja vlastitog malog sjemeništa u Subotici, kako bi se budućim svećeničkim kandidatima pružio kvalitetan obrazovni i formativni temelj. Do tada, svećenički kandidati su pohađali razna mala sjemeništa na prostoru bivše Kraljevine Jugoslavije, iako ponajviše i

Obredi i svete mise u katedralnoj župi u Subotici

Kalačko-bački nadbiskup Gabriel Patačić izdao je 18. svibnja 1738. godine odredbu o tome kako valja urediti život u svakoj župi. U to vrijeme subotičkim katolicima upravljali su franjevci. Njihova je crkva bila ujedno i župna crkva. Tada je svake subote, te u predvečerje Gospodnjih i Gospinih blagdana, kao i u predvečerje apostolskih i ostalih blagdana, ali i nedjeljom i na sam blagdan bilo večernje. Subotnje litanije su zimi bile u 16, u proljeće u 18 sati, ljeti u 19 ili 19.30 sati, a s jeseni u 18 sati. Poslije litanija svećenik bi podijelio euharistijski blagoslov.

SVETA MISA PRED PRESVETIM OLTARSKIM SAKRAMENTOM

Na mladu nedjelju se služila sveta misa pred izloženim oltarskim sakramentom, a poslije mise bio je ophod u crkvi ili oko nje. Mlada nedjelja je nedjelja prva nedjelja poslije mlađaka. Svakog korizmenog petka župnik je predvodio procesiju na Kalvariji gdje je propovijedao o Spasiteljevoj Muci. Na posljednji dan godine župnik je služio svetu misu zahvalnicu, pozvao narod na zahvalu Bogu, a onda pročitao zahvalnu molitvu.

Kada su svjetovni svećenici 1773. godine preuzeli župu, za župnu crkvu im je poslužila zavjetna kapela svetoga Roka, a zabilježeno je da se radnim danom prva sveta misa ljeti služila u 5.30, a zimi u 6.30 sati. Druga misa se služila u 10 sati. Pola sata prije te svete mise se zvonilo, a na samu misu se zvonilo s dva zvona. Prvi svjetovni svećenik, upravitelj subotičke župe bio je dr. Stipan Ranić, koji je od 1773. do 1778. godine bio upravitelj župe, a od 1778. do 1793. župnik. Njegovi su kapelani bili Pavao Mihaljević, Josip Potegić, József Maróczy i Stipan Vilov.

Zornica se u došašću smatrala prvom svetom misom. Nedjeljom se služilo tri svete mise. U 6.30 je bila tiha sveta misa s mađarskim pjevanjem. Za tu se svetu misu zvonilo s dva zvona. Poslije te svete mise je bila propovijed, pa u 8 sati sveta misa na mađarskom jeziku. U 8 sati je zvonilo prvo zvono za misu u 9 sati, u pola 9 je bilo drugo zvono i propovijed. U 9 sati sveta misa s dalmatinskim pjevanjem.

Upravitelj župe Ivan Lukić je u suglasju s gradskim poglavarstvom mijenjao red svetih misa za radne dane. O tome piše Gábor Tormásy na 207. stranici svoje

knjige. Od Jurjeva (23. travnja) do Miholja (29. rujna): ujutro 5 sati, zimi od Miholja do Jurjeva u 7 sati. U 8 sati je bila druga sveta misa i ljeti i zimi. Treća sveta misa je bila u 10 sati. Nedjeljom je prva sveta misa bila u 5 ili u 7 sati. Slijedila je propovijed na mađarskom jeziku, župna sveta misa je bila u 9 sati i propovijed na hrvatskom jeziku. U 10 sati je bila još jedna „tiha sveta misa”. Tu su svetu misu župljani zvali njemačkom misom zato što je za vrijeme te svete mise kantor pjevao na njemačkom jeziku.

Za vrijeme župnika Pavla Matije Sučića od Pačira, koji je župnikovao od 1803. do 1816. godine, od 1810. do 1813. godine nedjeljni raspored svetih misa i blagdanom je bio takav da je poslije prve svete mise u 7 sati slijedila propovijed na mađarskom jeziku, a u pola 10 je bila propovijed na hrvatskom jeziku, pa „velika” misa u 10 sati. Zadržana je još jedna tiha sveta misa s njemačkim pjevanjem. Radnim danom je prva sveta misa bila ljeti u 6, a zimi u 7 sati. Druga sveta misa radnim danom je također bila u 10 sati.

NEDJELJNA SVETA MISA U 9 SATI

Dok je dušobrižništvo u vojsci bilo organizirano tako da je svaki puk imao svoga vojnog kapelana, u subotičkoj župnoj crkvi je za vojsku nedjeljom i blagdanom služena „tiha” sveta misa, koju je služio vojni kapelan. Za vrijeme te svete mise je svirala vojna glazba crkvene napjeve. Za vrijeme kapelana Tormásyja nije više bilo te svete mise u 9 sati, nego po na koju od svetih misa došla po jedna četa vojnika, pa su tako zajedno s ostalim vjernicima pratili svetu misu.

USKRSNI RASPORED OBREDA I SVETIH MISA

Prema pisanju lista *Szabadkai Közlöny*, XX, 1895, IV. 13. 15. 4.: na Veliku subotu je u 7.30 bio blagoslov vatre, uskrzne svijeće, blagoslov krsne vode i sveta misa (sveta misa se u to vrijeme mogla služiti samo prijepodne). Na Veliku subotu u 17 sati se slavio obred uskrsnuća i uskrсна procesija. Na Uskrs je u 7 sati bila „mala” misa i propovijed na mađarskom jeziku, u 9 sati propovijed na hrvatskom jeziku i velika misa. Isti red je bio i za uskrсни ponedjeljak.

Misli pape Benedikta XVI. o umjetnosti

Papa se uvijek iznova vraćao na temu odnosa vjere i razuma, da vjera, kršćanska vjera nalazi svoj identitet tek kada se otvori razumu, a taj razum postaje samim sobom tek kada se temelji na vjeri. Ali jednako je važan i odnos vjere i umjetnosti, jer se istina, cilj razuma izražava u ljepoti, a u ljepoti ona postaje sama, pokazuje se istinom. Stoga, gdje je istina mora nastati ljepota, gdje se čovjek realizira ispravno, na dobar način, izražava se u ljepoti. Odnos istine i ljepote je neraskidiv i zato nam je ljepota potrebna.

Od samih početaka, čak i u velikoj jednostavnosti i siromaštvu u doba progonstva, u Crkvi su temeljni bili umjetnost, slikarstvo, izražavanje Božjeg spasenja u slikama svijeta, pjevanje, a kasnije i gradnja. Sve je to od temeljne važnosti za Crkvu i uvijek će biti. Crkva je stoljećima bila majka umjetnosti, veliko blago zapadne umjetnosti – glazba, arhitektura i slikarstvo – proizašli su iz vjere u Crkvu. Danas postoji izvjesno „neslaganje”, ali ono je štetno i za umjetnost i za vjeru, umjetnost koja gubi korijen transcendencije ne bi se više približavala Bogu, bila bi uskraćena, izgubila bi svoj živi korijen. I vjera koja je stvorila umjetnost samo u prošlosti više ne bi bila vjera u sadašnjosti; danas se mora ponovno izraziti kao uvijek prisutna istina. Zato je dijalog ili susret umjetnosti i vjere, mogao bih reći oboje, upisan u najdublju bit vjere. Moramo učiniti sve što možemo kako bismo osigurali da se vjera danas izražava u stvarnoj umjetnosti. A umjetnost ne smije izgubiti vezu s vjerom.

MISLI PAPE BENEDIKTA O CRKVI SAGRADA FAMILIA

„Što znači posvetiti ovaj hram? Usred svijeta, okrenuti Bogu i čovjeku, poniznim i radosnim činom vjere podigli smo moćnu građevinu, plod neizmjernog truda prirode i ljudske inteligencije, graditelja ovoga djela. Umjetnost je vidljivi znak nevidljivoga Boga, u čiju se čast uzdižu ovi tornjevi, oni kao strijele pokazuju prema apsolutu svjetla i prema njemu koji je svjetlost,

veličanstvo i ljepota. U ovoj crkvi Gaudí je želio sažeti nadahnuće koje je dobio iz tri velike knjige iz kojih se hranio kao čovjek, vjernik i arhitekt, Knjiga prirode, Knjiga Svetog pisma i Knjiga liturgije. Na taj je način ujedinio stvarnost svijeta i povijest spasenja, o kojoj govori Biblija, i uprisutnjivao je u liturgiji. On je u svetu građevinu unio kamenje, drveće i ljudski život kako bi cijelo stvorenje usmjerio božanskoj hvali, a ujedno je iznio i oltarnu sliku da ljudima pokaže otajstvo Božje koje leži u rođenju, muci, objavi. U smrti i uskrsnuću Isusa Krista.

Time je briljantno pridonio izgradnji ljudske svijesti usidrene u svijetu, otvorene Bogu, prosvjetljene i Kristom posvećene. I spoznao što je danas jedna od najvažnijih zadaća, prevladavanje podjele između ljudske i kršćanske svijesti, postojanja na ovome svijetu i otvaranja vječnom životu, između ljepote stvari i samoga Boga kao ljepote. Antoni Gaudí je postigao sve. Ne riječima nego kamenjem, linijama, površinama i ornamentima. Doista, ljepota je velika ljudska potreba, to je korijen koji daje stabljiku našega mira i plod naše nade.

Ljepota je i Božja objava jer je, kao i on, lijep rad čista napojnica, poziva na slobodu i oslobađa čovjeka od egoizma. Gaudí nam kroz djelo pokazuje da je Bog pravo mjerilo čovjeka, da

je tajna istinske izvornosti, kako je rekao, povratak iskonu, a to je Bog. Otvarajući svoj um Bogu na ovaj način, uspio je u ovom gradu stvoriti prostor ljepote, vjere i nade, koji vodi ljude u susret s Onim koji je istina i ljepota. Arhitekt je ovako izrazio svoje osjećaje: „Samo crkva može dostojno predstavljati duh jednog naroda, jer vjera je nešto najuzvišenije u čovjeku”.

Benedikt XVI. razmišlja o ljepoti crkvene građevine, govoreći o drugom aspektu ljepote koji je povezan sa svetošću: „Dok zadivljeno gledam ovo sveto mjesto čarobne ljepote, koje ima toliku povijest vjere, molim Boga da se ovdje u Kataloniji pojave i stvore novi svjedoci svetosti, nudeći svijetu veliku službu za koju je Crkva sposobna i mora postići za čovječanstvo, biti ikona božanske ljepote, gorući plamen ljubavi, put koji vodi u svijet koji vjeruje u onoga koga je Bog poslao”.

Dijalog ili susret umjetnosti i vjere upisan je u najdublju bit vjere. Moramo učiniti sve što možemo kako bismo osigurali da se vjera danas izražava u stvarnoj umjetnosti. A umjetnost ne smije izgubiti vezu s vjerom

Bogata riznica pjesama

Mjesec lipanj posvećen je Presvetom Srcu Isusovu. Bogata riznica pjesama u čast Srcu Isusovu može obogatiti naš repertoar pjevanja. Vrijeme kroz godinu, koje je nastupilo poslije svetkovine Duhova, trajat će do svetkovine Krista Kralja. Ovdje možemo također obogatiti svoj repertoar iz pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* koja je ispunjena novijim popijevkama, ali i psalmima koji se mogu pjevati kao popijevke. Nemojmo se zaustaviti na već ustaljenom repertoaru nego ga pokušajmo obogaćivati. Mjesec lipanj ima i više raznih svetkovina koje su obuhvatili i naši prijedlozi. Uz malo marljivosti i rada naša slavlja bit će ispunjena kvalitetnim glazbenim ostvarenjima. Krenimo hrabro!

Deveta nedjelja kroz godinu – 2. 6. 2024.

Ulazna: O silni, jaki Bože (PGPN 227, SB 37)

Otpjevni psalam: S. Grgat: Kliknite Bogu
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/05/Kliknite-Bogu2c-S.-Grgat.pdf>

Prinosna: O silni, jaki Bože – druga kitica (PGPN 227, SB 37)

Pričest: Klanjam ti se smjerno (PGPN 850)

Izlazna: O srce Sina Božjega (PGPN 175, SB 20)

Presveto Srce Isusovo – 7. 6. 2024.

Ulazna: U slavu svetog Srca (PGPN 758, SB 23)

Otpjevni psalam: S. Grgat: S radošću ćete crpsti vodu
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2022/06/S-radoscu-cete-crpti-S-Grgat.pdf>

Prinosna: O Srce Sina Božjega (PGPN 175, SB 20)

Pričest: Srce Božansko (PGPN 755, SB 21)

Izlazna: Do nebesa (PGPN 753, SB 23) ili Dobri Kralju mira (SB 22)

Deseta nedjelja kroz godinu – 9. 6. 2024.

Ulazna: Svemožni Bože (SB 36)

Otpjevni psalam: Iz dubine vapijem (PGPN 732)

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231, SB 39)

Pričest: Kruše života (SB 240)

Izlazna: Svi kliknimo Kristu (PGPN 634)

Jedanaesta nedjelja kroz godinu – 16. 6. 2024.

Ulazna: Sijao Isus (PGPN 210)

Otpjevni psalam: Dobro je slaviti Gospodina (PGPN 140)

Prinosna: Po obećanju (PGPN 228, SB 38)

Pričest: Zdravo Tijelo Isusovo (PGPN 248, SB 51)

Izlazna: Ti Kriste Kralj si vjekova (PGPN 183, 1. i 3. kitica, SB 26) ili Dobri Kralju mira (SB 22)

Dvanaesta nedjelja kroz godinu – 23. 6. 2024.

Ulazna: Po obećanju (PGPN 228, SB 38) ili O Isuse naš premili (SB 34)

Otpjevni psalam: Hvalite Gospodina – fra Stipica Grgat
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/11/Hvalite-Gospodina-S.-Grgat.pdf>

Prinosna: O da bude radost (PGPN 260)

Pričest: O hostijo spasonosna (PGPN 278 ili neki drugi napjev), Sva ljubavi mi Isuse (PGPN 186, SB 28)

Izlazna: Do nebesa (PGPN 753, SB 24)

Rođenje svetog Ivana Krstitelja – 24. 6. 2024.

Ulazna: Oče naš dobri 1. i 2. kitica (PGPN 224, SB 33)

Otpjevni psalam: Hvala ti što sam stvoren – Tihomir Prša
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Hvala-ti-s-%CC%8Cto-sam-stvoren-Full-Score.pdf>

Prinosna: Oče naš dobri 3. i 4. kitica (PGPN 224, SB 33)

Pričest: Hvali dušo moja (PGPN 125, SB 9), Odzivam se Isuse (PGPN 244, SB 46)

Izlazna: Preblažen sveće (PGPN 664) ili Do nebesa (PGPN 753, SB 24)

Sveti Petar i Pavao – 29. 6. 2024.

Ulazna: Poglavara vrhovnoga (PGPN 635, SB 200)

Otpjevni psalam: Kušajte i vidite (PGPN 129, SB 10)

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231, SB 39)

Pričest: Ja sam s vama (PGPN 273, SB 56) ili melodija Milana Asića koja se pjeva u Bačkoj

Izlazna: Gdi se Petra sveto tilo (SB 201)

Trinaesta nedjelja kroz godinu – 30. 6. 2024.

Ulazna: Danas Isus (PGPN 239)

Otpjevni psalam: Veličam te Gospodine – Anđelko Igrec
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Velic%CC%8Cam-te-Gospodine2c-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Mir svoj o Bože (PGPN 237)

Pričest: Žeđa duša moja (PGPN 154, SB 14)

Izlazna: U slavu Svetog Srca (PGPN 756, SB 23)

Prva sveta pričest

Draga djeco, vrijeme primanja prve svete pričesti je oko nas, nekom se već dogodila, a netko ju željno iščekuje. Poigrajte se odgovarajući na pitanja u kvizu i provjerite svoja znanja, bez obzira jeste li ove godine primili prvu pričest, ili tko zna kad... Znajte da je Isus vaš najbolji prijatelj komu možete sve reći i čijom snagom lakše prolazite svijetom. Ako imate nekog prvopričesnika, obradujte ga prije svega molitvom i postanite bliski Isusovi prijatelji.

KVIZ

1. Zaokruži prve tri Božje zapovijedi od navedenih.

- a) Ne reci lažna svjedočanstva.
- b) Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.
- c) Ne kradi.
- d) Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih Bogova uz mene.
- e) Ne izusti ime Boga svoga uzalud.

2. Kako su se zvali prvi ljudi?

- a) Abraham i Sara
- b) Marija i Josip
- c) Adam i Eva

3. Što odgovaramo kada čitači na kraju čitanja kažu: „Riječ Gospodnja”? Dopiši na crte.

4. Što je to savjest?

- a) Detektor laži.
- b) Božji glas koji nam govori što je dobro, a što zlo.
- c) Priča o djeci.

5. Kada idemo nedjeljom u crkvu, koju Božju zapovijed poštujemo? Upiši u kvadratić.

6. Kako se zove mala tacna koju ministranti drže za pričest, stojeći pokraj svećenika i pazeći da hostija ne padne?

P _____ A

7. Koliko ima sakramenata, zaokruži točan broj!

- a) 6
- b) 3
- c) 7
- d) 1

8. U kom sakramentu primamo Duha Svetoga?

- a) Krštenju
- b) Potvrđi

- c) Ženidbi
- d) Ispovijedi

9. Tko može primiti sakrament svete pričesti?

- a) Svaka krštena osoba.
- b) Svaka odrasla osoba.
- c) Svaka krštena osoba koja je primila prvu svetu pričest i nije u smrtnom grijehu.
- d) Svaki čovjek.

10. U kojim sakramentima imamo kumove? Upiši!

- a)
- b)

11. Kada se pričestimo, odgovaramo na svećenikove riječi „Tijelo Kristovo”...

- a) Bogu hvala.
- b) Amen.
- c) I s Duhom Tvojim.

12. Kada uđemo u neku crkvu, po čemu znamo gdje je svetohranište?

- a) Po crvenome svjetlu.
- b) Po bijelome svjetlu.
- c) Po ormariću s ključem.

EUHARISTIJA

Tamo u malom bijelom kruhu,
tamo na sredini oltara,
Isus me čeka, a u mom srcu
želja se za njim otvara.

O dođi, Isuse, k meni!
U moje srce dođi!
Pa onda sa mnom u školu, na
posao,
u igru – svakuda pođi!

5

Tema

Pričest djece nekad i danas

19

Događanja u Subotičkoj biskupiji

**Hodočašće novosadske Župe
Imena Marijina u Međugorje**

28

Intervju

**mons. Bela Stantić
mons. Stjepan Beretić**

13

Događanja u Subotičkoj biskupiji

**Upriličen Drugi katolički
malonogometni turnir
Subotičke biskupije**

24

Tragovi kulture

**Blagoslovom žita započela
Dužijanica**

48

Vjeronauk za odrasle

Duhovi

/ IMPRESUM

**Katolički list (mjesečnik)
godište XXX., broj 354
Svibanj (maj) 2024.**

Izdaje:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Dušan Balažević, zamjenik glavnog
i odgovornog urednika
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Marko Tucakov, novinar
Dragan Muharem, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice

Tisak:

Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru

Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSGB
IBAN: RS35205007080006739003

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije:

* Zvonik
* Attila Kovács
* Vedran Jegić
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanica“
* Facebook

/ DJECA

ISUSE

O, Isuse, Ti me možeš
očuvati čista,
da u meni krsna milost
uvijek novim sjajem blista.

O, Isuse, Ti me možeš
učiniti jakim
da pobjednik s Tobom budem,
boreći se sa zlom svakim.

O, Isuse, Ti me možeš
učiniti svetim,
da ljubavi divnom stazom
Tvoj put vjerno slijedim.

O, Isuse, zato Tebi
dajem svega sebe,
da odsada cijelim bićem
volim jako Tebe.

TIJELO KRISTOVO

Sa oltara iz Tijela Kristova
izvire Crkvi sva snaga,
sa toga vrutka vječnog života,
ističe utjeha blaga.

Iz ovog vrela crpe jakost
svi tužni, nevoljni, bijedni,
na tom se Suncu griju i jače
svi pravde, ljubavi žedni.

Ostani Kriste s nama dovijeka,
mi Ti se klanjamo smjerno
naše će srce ostati Tebi
do kraja života vjerno.

